

2. čtvrtletí

POČÁTKY KRISTOVY CÍRKVE

Úvod

Evangelium Lukáše a Skutky tvoří dvě části jednoho souvislého historického záznamu. Lukáš tento děj psal, aby informoval a přesvědčil Teofila i další, kteří budou později číst jeho zprávu.

Lukáš byl v prvé řadě evangelistou. V závěru svého evangelia si přeje, aby jeho čtenáři — včetně nás dnes — vyznali Ježíše jako svého Pána. Očekává, že se jeho čtenáři připojí k zástupu Ježíšových svědků.

Lukáš píše církvi. Pro ni zachycuje, co Ježíš řekl během svého života a své služby. Připomíná mocné Ježíšovy činy v církvi skrze Ducha svatého, který zmocnil a vedl učedníky.

V Lukášově jasném a uceleném vyprávění se projevuje cit historika pro přesnost a vykreslení podrobností. Ježíšův život a jeho činy čtenáře uchvacují. Je vzrušující číst, jak nepatrná hrstka učedníků mění svým svědectvím běh dějin.

Téma jeho díla je radost ze spasení. Církev zůstává stálým předmětem jeho zájmu, hlavní postavou je Syn člověka a Duch svatý je nerozlučným průvodcem a stálou oporou člověka.

Lukáš byl pohanský lékař, který se po svém obrácení stal Pavlovým průvodcem na jeho misijních cestách. Jako člen nejúspěšnější lékařsko-misijní skupiny projevoval Lukáš velký zájem o běžné lidské potřeby prostých lidí i těch, které druzí přehlíželi a zavrhovali. Ve svém evangeliu si podrobně všímá Ježíšova zájmu o Samařany i pohany, kterými Židé opovrhovali.

Jeho evangelium je jakýmsi „slabikářem křesťanské víry“. Jelikož Lukáš nebyl očitým svědkem událostí uvedených v evangeliu, pečlivě studoval Ježíšův život a jeho službu, aby mohl podat zprávu, jež by utvrdila jeho čtenáře ve víře. Nepředstavuje Krista pouze jako ideálního člověka, ale zároveň ukazuje, jak přišel jako Boží Syn „aby hledal a spasil, co zahynulo“ (Luk 19, 10).

RADOST SVĚTU

Základní verš: Luk 2,10.11

Evangelium Lukáše je plné příkladů Ježíšova soucitu s nemocnými, s ženami, dětmi i opovrhovanými lidmi. Lukáš zdůrazňuje, že vtělený Boží Syn — Ježíš — přišel na tento svět stejným způsobem, jakým se rodí všechny ostatní děti. Jak je příznačné pro lékaře, Lukáš zobrazuje Ježíše sloužícího nad lůžkem Petrovy tchýně, aby jí vrátil zdraví. Jediný Lukáš znamená Ježíšův zájem o pohrdaného celníka Zachea.

Lukášův spis zdůrazňuje čtyři důležité skutečnosti: (1) objasnění Božích záměrů, (2) naplnění lidských nadějí, (3) utvoření dějinného rámce a (4) správnou reakci člověka na Boží jednání. Celé dílo představuje hodnověrné podání toho, jak Bůh seznamuje člověka s plánem záchrany. Lukáš čerpá z popisu událostí, „jak nám je předali ti, kteří byli od počátku očitými svědky a služebníky slova“. (Luk 1,2)

Lukáš sám shromáždil mnoho příběhů a faktů. Když byl s Pavlem v Jeruzalémě, určitě tam hovořil s dosud žijícími učedníky. Na cestách často potkal vedoucí církve. Setkával se s očitými svědky, a mohl proto čerpat od nich stejně jako z dochovaných písemných zpráv.

Při čtení evangelia a Skutků, které jsou ve stejné míře příběhem toho, co Ježíš vykonal, čtenář často vycítí, že Lukáš měl na mysli prospěch církve. Ježíšova slova a jeho činy jsou skloubeny tak, aby církev mohla lépe pochopit svou úlohu — svědectví a službu.

Předpověď Janova narození

1. Kam Lukáš umísťuje začátek svého příběhu a proč?
Luk 1,8—10

Příběh evangelia začíná v chrámě, kam lid Boží pravidelně přicházel pro očištění a odpuštění. Tím, že Ježíše postavil do tohoto prostředí, zdůraznil Lukáš jeho lidství. Ježíš žil a učil na zemi. Projevoval se jako skutečná osoba.

V chrámu se odehrávají některé další události. Ke konci evangelia tam nacházíme učedníky (Luk 24,53). Pro první křesťany byl chrám základnou jejich svědectví i bohoslužby.

Vynořují se zde dvě charakteristiky příznačné pro Lukášovo podání příběhu. První je radost, s jakou Lukáš naplnil evangelium i Skutky. Druhá skutečnost nezbytná k pochopení Lukáše je přítomnost a vedení Ducha svatého.

Okolnosti Janova narození nám připomínají zkušenost Sáry, Ráchel nebo Anny. Stejným způsobem, jakým Bůh oznámil Abrahamovi a Sáře, že svět bude požehnan v Izákovi, řekl anděl Zachariášovi, že narození jeho syna přinese lidem požehnání.

2. Jak bible popisuje povahy lidí, skrze které Bůh uskutečňoval své záměry? Jaké z toho plyne naučení?
Luk 1,6; 2,25

Píseň Marie

3. Která Mariina vlastnost otevřela cestu Boží milosti?
Luk 1,28—30.38

Možná, že podklady pro tento příběh poskytla Lukášovi sama Marie. Bůh ji poctil tím, že si ji vybral za matku svého Syna. Její odpověď na Boží vůli ukazuje prostotu její víry a úplné odevzdání. Protože se Bohu ochotně podvolila, zvláštním způsobem jí požehnal.

V Božím plánu se uskutečňuje, co je z lidského hlediska nemožné. Zatímco Zachariáš se zdráhal, Marie se podvolila Boží vůli. Ježíš v ní byl počat Duchem svatým. Byl „svatým dítětem“. Ačkoli tento i jiné oddíly Lukáše hovoří o zázracích, znameních a divech, Ježíš je tím pravým znamením naší záchrany.

4. Jak Marie ve své písni vyjádřila podstatu Kristova díla? Luk 1,46—55

Protože Bůh pozvedá ponížené, mohl Ježíš později s jistotou prohlásit, že tiší obdrží zemi za dědictví. Poněvadž Bůh dnes plní své sliby, můžeme mít v Kristu jistotu věčného života. Tímto Lukáš nastiňuje téma svého evangelia a Nového zákona vůbec. Ve třetí kapitole epištoly ke Galatským použil apoštol Pavel myšlenky, jak je vyjádřila Marie. Ježíšovo narození chápa-la jako naplnění slibu daného Abrahamovi.

Narození Jana

5. Kterými okolnostmi Bůh podtrhl význam Janova narození a s jakým výsledkem? Luk 1,64—66

Přízeň, kterou Bůh prokázal Alžbětě, způsobila nemalý rozruch. Radovali se sousedé i příbuzní. Jedině Lukáš uvádí tyto podrobnosti, které nám pomáhají pochopit, že Jan i Ježíš byli schopni brzy získat zástup následovníků. Od samého začátku provázely jejich životy veliká znamení. Lidé na to nezapomněli a byli dále zvědaví, co to všechno znamená.

6. Jaké poučení nám poskytuje Zachariášova píseň? Luk 1,67—79

Zachariáš hovoří o spasení jako o činech Boží milosti a chápe je jako věrné naplnění slibů daných otcům. Záchrana přišla, kdy jí bylo nejvíce třeba.

Hřích se stal předmětem zkoumání a neřest byla posvěcena jako součást náboženství. Vzpouza zapustila své kořeny hluboko do srdcí lidí a nepřátelství člověka se obrátilo nejsilněji proti nebi. Před celým vesmírem bylo prokázáno, že lidstvo se bez Boha nepovznese. Nový život a sílu mu musí přinést ten, jenž stvořil svět.

7. Čím Bůh zajišťuje lidstvu spasení a prospěch? Luk 1,77—79

Dějiny spasení se staly osnovou i náplní Lukášova spisu. Jeho evangelium odpovídá a řeší otázky týkající se Boží záchrany: kdy, kde, co, kdo a proč.

Z doby čtyř století mezi působením Malachiáše a Ježíšovým narozením nemáme žádné inspirované záznamy. Hlas inspirace, tak dlouho nezaznamenaný, nyní jasně promluvil o přicházejícím Mesiáši a o jeho spasení.

Ježíšovo narození

8. Jaký význam mají přesné historické údaje, které Lukáš uvádí? Luk 2,1—5

Na začátku evangelia se setkáváme s Herodesem, vládcem Judee, a nyní, když se má narodit Král králů, poznáváme Augusta, římského císaře. Lukáš podivuhodně přesně popisuje, kdo je vládcem a jaké území spravuje. Zachycuje město, kde Ježíš žil.

Takto Lukáš popsal historického Ježíše. Postavil ho do skutečného světa se skutečnými dějinami. Ježíšova přítomnost na zemi je kotvou pro naši víru v Boží moc nás zachránit, vysvobodit z hříchu a dát vítězství nad ním.

9. V jakých podmínkách se Ježíš narodil? Luk 2,7—12

V židovské společnosti zaujímají pastýři velmi nízké postavení. Žili stále ve styku se zvířaty, takže bylo pro ně obtížné zachovat si rituální čistotu. Když se narodil Ježíš, Král králů, položili ho do koryta, ze kterého žral dobytek. Nehostinnost světa, do něhož Ježíš přišel (verše 7 a 12), ostře kontrastuje s laskavostí a péčí, jakou on sám projevoval druhým.

Lukáš projevuje velikou úctu k Mojžíšovu zákonu. Podrobně zaznamenává, jak Zachariáš sloužil v chrámu a jak Josef a Marie přinesli nejjednodušší možnou oběť. Později popisuje apoštola Pavla, jak skládá zákonem předepsaný slib. Pán Ježíš však založil své mravní učení na Desateru, a tak odlišil Desatero od Mojžíšova zákona.

Kristova raná léta

10. Jakou pro většinu Židů novou skutečnost o spasení, přinášeném Ježíšem Kristem, poznal Simeon? Luk 2,30—31

Simeon přímo poukázal na spasení v Pánu Ježíši jako na dar nabídnutý pohanům. S námětem spasení pro všechny lidi se tak setkáváme na samém začátku příběhu.

Když měl Ježíš teprve osm dnů, působila už Anna jako první evangelistka — „mluvila o tom dítěti všem, kteří očekávali vykoupení v Jeruzalémě“. (v. 38)

11. Kolik detailů z Ježíšova dětství a dospívání nám Písmo zjevuje? Luk 2,40—50

Z třiceti let, které Ježíš trávil v Nazaretě, známe jen jednu krátkou epizodu. Víme, že během těchto let byli Ježíš i Jan předmětem stálé Boží ochrany a péče. Zdálo se, jakoby se Ježíš stranil lidí. Své nejšťastnější hodiny prožíval, když byl sám v přírodě s Bohem. Kdykoli měl volnou chvíli, odcházel od své práce do polí, aby rozjímal v zelených údolích a mluvil s Bohem na horských úbočích nebo mezi stromy v lesích.

12. Jaký příkladný vztah zaujal Ježíš ke svým pozemským rodičům? Luk 2,51—52

Ježíš byl poddán svým rodičům. Poslouchal jejich naučení z Písma. Vyučil se i Josefovu řemeslu.

V tomto průřezu událostí nemůžeme přehlédnout Boží úmysly ani způsob, jakým je uskutečňoval. Snažíme-li se poznat dosud nenaplněné stránky Božího plánu, můžeme čerpat naději a důvěru z toho, co vykonal v Ježíši Kristu. Protože Ježíš přišel a naplnil prorocství, přijde opět. Protože Duch svatý naplnil upřímné věřící radostí a důvěrou, víme, že může naplnit i nás. Křesťanův výhled do budoucnosti je založen na podivuhodné skutečnosti, že se Ježíš stal tělem a žil mezi námi. Bůh doslovně a tělesně vstoupil do našeho světa a změnil běh dějin.

Souhrn a naučení

Bůh uskutečnil svůj plán záchrany prostřednictvím svého milovaného Syna. Jan a Ježíš se narodili, doprovázeni proroctvím, znameními, svědectvím andělů a působením Ducha. Lidstvu byl darován pokoj a dobrá vůle.

„Když se naplnil čas, narodil se Ježíš. Lidstvo zatížené staletým hříchem volalo po příchodu Vykupitele. Satan vynakládal své úsilí, aby mezi zemí a nebem vytvořil hlubokou a nepřeklenutelnou propast. Pak přišel Ježíš, aby v lidech znovu vytvořil obraz Stvořitele. Jen Kristus může obnovit charakter zničený hříchem.“ (TV, 20.22)

13. Co z následujících veršů vyplývá pro můj život a mé křesťanské svědectví? Ef 1,4—6

Jak skutečnost Ježíšovy lidské existence posiluje mou víru? Co mě v životě utvrzuje, že Ježíš žije? Co mohu udělat v přípravě na zaslíbené vylití Ducha? Jak dovoluji Duchu svatému, aby ve mně působil a připravil mě na Kristův druhý příchod?

NAPLNĚNÉ OČEKÁVÁNÍ

Základní verš: Luk 4,37

Seznam panovníků v Luk 3,1—2 nám umožňuje datovat Janovo působení zhruba do roku 27 n. l. Nevíme, jak dlouho kázal před Ježišovým křtem a před svým uvězněním, ale nebylo to příliš dlouho.

Jan měl na Židy velký vliv. Malé skupiny jeho následovníků se později připojily k církvi (Sk 19,1—7). Jan očividně nezahájil oddělené hnutí, ale žil podle toho, co řekl: „On musí růst, já však se menším.“ Tak jako Jan připravil lidi na příchod Ježíše Krista, máme i my dnes jako Boží „eliášovský lid“ připravit svět na druhý příchod. To, co bylo řečeno o Janu Křtiteli, musí platit i o Božích poslech těchto dnů. Takový posel musí být svatý. Musí být chrámem přebývajícím Ducha Božího.

Naše úloha je soustředěna v trojandělském poselství ve Zjevení 14,6—12. Stejně jako Janova poselství mluví i tato o soudu a volají lidi k poslušnosti Boží vůle. Varují před odpadlictvím a před hubícím ohněm. Ale obě poselství přinášejí radostou zprávu o záchraně. Podobně jako Jan obracel „srdce otců k synům“, volá poselství posledních dnů po smíření a obnově.

Uprostřed důrazného varování před soudem zaznívá naléhavý hlas lásky a Ježíšova zájmu, jak se projevil v jeho pozemské službě. Věčné evangelium s sebou nese mírnost Beránka Božího, jak na něj poukázal Jan (Jan 1,29), ale i spravedlivý Boží hněv, před kterým Jan varoval (Luk 3,17).

Připravte cestu

1. Čím Lukáš podtrhnul skutečnost Ježíšovy existence i jeho díla? Luk 3,1—2

Jak bylo tehdy běžným zvykem, Lukáš prokázal pravost Ježíšova díla tím, že ho zařadil do určitého dobového pozadí. Prakticky už od začátku křesťanství se někteří autoři snažili postavit Ježíše mimo rámec dějin. Nic takového u Lukáše nenacházíme. V Ježíšově zápasu vystupují zřetelně čtyři významné osobnosti:

Herodes, Pilát, Annáš a Kaifáš. Když Lukáš psal, žili ještě očití svědkové popisovaných událostí a mohli by tedy napadnout jeho historické výpovědi, kdyby byly nepřesné.

2. V čem spočívalo těžiště Janova působení? Luk 3, 3.8.9

Jan pracoval na obou březích Jordánu. V jeho službě vyniká křest a volání k pokání, odráží se však v ní i poselství starozákonních proroků (Mich 6,8). Zdůrazňuje, že jeho cílem je připravit lidi na Ježíšovu službu. Snad nic neukazuje Janovu prorockou úlohu jasněji než jeho pochopení, že Ježíšovo poslání nakonec jeho úplně vytlačí. Jan nechápal a nezvěstoval křest bez pokání. I když je křest symbolem, není to žádný prázdný úkon. Křesťanský křest představuje pokání, změnu života a očištění Duchem svatým.

Milovaný Syn

3. Co se můžeme naučit z Ježíšovy modlitby při křtu? Luk 3.21.22

Ježíš se připojil k těm, kdo uposlechli Janovy výzvy ke křtu. Když na něho přišla řada, sestoupil do vody. K jeho modlitbě E. G. Whiteová poznamenává: „Ještě nikdy neslyšeli andělé takovou modlitbu. Rádi by přinesli svému milovanému Veliteli poselství, jež by ho ujistilo a utěšilo. Avšak nelze, Otec sám odpoví na prosbu svého Syna. Od svého trůnu vysílá paprsky své slávy. Nebesa se otevírají a na hlavu Spasitelovu sestupuje nejčistší světlo v podobě holubice. Lidé ustrnuli a v naprostém tichu zírali na Kristovu tvář zářící tak, jak to ještě u nikoho neviděli. Z otevřeného nebe bylo slyšet hlas: „Toto je můj milovaný Syn, jehož jsem si oblíbil.“

4. Jaký význam má Ježíšův rodokmen uvedený u Luk 3.23—38?

Podrobnosti, jež Lukáš uvádí, často dávají událostem zaznamenaným v ostatních evangeliích nové rozměry.

Rodokmen podtrhuje několik zajímavých skutečností.

- (1) Ukazuje Ježíše jako Davidova potomka. Je to důležité proto, aby ho čtenář mohl přijmout jako Mesiáše a přicházejícího Krále.

(2) Následuje po záznamu o Božím hlasu, který ho nazval „milovaným Synem“. Tento kontrast zdůrazňuje Ježíšovo lidství.

(3) Některé osoby uvedené v rodokmenu u Matouše i u Lukáše mají nízký původ. To však nijak nebrání tomu, aby se staly součástí Božího plánu.

Svým lidstvím se Kristus přiblížil k člověku, svým božstvím je spojen s Božím trůnem. Jako Syn člověka nám dal příklad poslušnosti, jako Syn Boží nám dává sílu, abychom byli poslušni.

Pokoušení a vítězství

5. Co bylo předpokladem i zárukou Kristova vítězství? Luk 4,1

Ježíš byl do pusté, divoké krajiny „veden Duchem“. Bůh nenechal Ježíše jít na setkání s ďáblem samotného. Stejně ani křesťan, který Bohu důvěřuje, není v pokušení ani ve zkoušce sám.

6. Byla Ježíšova pokoušení stejná jako naše? Kde vzal sílu k vítězství? Luk 4,2—13; Žid 4,15

„Kdybychom my museli na kterémkoli poli podstoupit těžší zápas, než jaký podstoupil Kristus, pak by nám nemohl přispět k pomoci. Náš Spasitel však vzal na sebe lidskou přirozenost se všemi jejími sklony. Přijal přirozenost člověka vystaveného pokušení. Nemusíme snášet nic, čemu nebyl vystaven on.“ (TV. 72)

7. Co znamenala Ježíšova pokoušení a vítězství pro jeho první následovníky? 2 Kor 5,21; Žid 2,10.17

Ohlášení království

8. Co dodávalo autoritu Ježíšově službě? Luk 4,14 srov. Sk. 4,31.32

Ježíš přišel s právem kázat a učit, ale i s mocí činit velké skutky. Jeho pověst vycházela z důkazů této moci. Mluvil s autoritou a přitom prostě. Předkládal lidem k pochopení jasně, jednoduché pravdy. Jeho jazyk byl tak prostý, že mu i ti nejchudší, nevzdělaní a nevědomí mohli rozumět.

9. Jaký příklad nám zanechal Ježíš svěcením soboty? Jak její čas trávil? Luk 4,16—17

Ježíšova návštěva jeho domovské synagógy se uskutečnila ke konci série jeho sobotních kázání. Jeho přítomnost v synagóze stejně jako později Pavlova zna-

mená, že světili sobotu. Návštěva synagógy byla Ježíšovým „obyčejem“ (v. 16).

10. Co Ježíš naznačil o odpovědnosti církve i každého jejího člena vůči políbebným? Luk 4,17—19

Ježíš vyhlásil léto Boží milosti lidstvu. Těšil se na užitek ze svého vykoupení a na jeho výsledky. Léto Boží přízně nebo milosti nikdy neskončilo. Nabídka jeho milosti by nás neměla jen uchvátit a přivést k oslavení Boha. Má nás vést k podobnému postoji vůči všem, kdo potřebují v jakékoli formě naši pomoc.

Nazaret a Kafarnaum

11. Jak na Ježíšovo kázání reagovali obyvatelé Nazareta? Luk 4,28.29

Nejdříve se Ježíš setkal se satanem. Nyní se setkává s odporem svého vlastního lidu. Až do své smrti měl tyto dva nepřátele v patách.

„Za dnů Kristových nebyla pravda v oblibě. Stejně je tomu i dnes. Není v oblibě od chvíle, kdy ji satan poprvé člověku znechutil a kdy mu náhradou za ni nabídl bajky, jež ho sváděly k velikášství. Nesetkáváme se snad dnes s myšlenkami, které nevycházejí z Božího slova? A lidé na nich lpí právě tak tvrdošíjně, jako Židé lpěli na svých tradicích.“ (TV, 161)

12. Jaký význam má Ježíšovo vystoupení v Kafarnaum? Co se můžeme naučit z příběhu o uzdravení posedlého člověka? Luk 4,36—37

Ježíš přišel do Kafarnaum u Galilejského moře, do střediska, z něhož často vycházel na své misijní cesty.

Démonická posedlnost patrně postihovala v Kristově době mnohé. Podobné poměry dosud panují v některých oblastech, svědčí o tom, jakou sílu má Ježíšovo jméno při pomoci takovým lidem. V rozvinutějších společnostech však satan pracuje stejně urputně a jeho pouta může rovněž zlomit pouze moc Ježíše.

Ježíšova služba vyvolávala i kladnou odezvu. Jeho slovo mělo moc (v. 32), získal pověst (v. 14 a 37), kladně ho přijali (v. 22, 26), lidé žasli (v. 32). Naproti tomu scéna s rozvášněnou lůzou (v. 28—30) ukázala, jak snadno se taková pověst a čest může obrátit v nenávist a násilí.

Souhrn a naučení

13. Jakou naději máme my na vítězství nad pokušením? Zj 12,10—12

„Kristus přišel, aby vyvrátil satanova tvrzení. Jako Syn člověka zůstane věrný Bohu. Tím se prokáže, že satan plně nezvítězil nad lidským pokolením a že jeho nárok na svět je pochybný. Všichni, kdo se chtějí osvobodit z jeho moci, budou osvobozeni. Vláda, kterou Adam hříchem pozbyl, bude obnovena.“ (TV 70) Přemýšlejme, jak nám Ježíšův příklad může pomoci přemáhat pokušení.

Každý z nás je svým způsobem chudý, se zlomeným srdcem, zajatý, slepý a zraněný. Kráčíme světem poraněným hříchem a smrtí. Potřebujeme v něm nabídku Boží milosti. Odpovíme na ni svým vlastním „ANO“ víry? Tato otázka leží v samém jádru Lukášova děje. Ke konci jeho evangelijního vyprávění cítíme jeho přání, abychom vyjádřili svou víru v Ježíše Krista.

3. úkol — 22. dubna 1989

DNY POPULARITY

Základní verš: Luk 6,36

Mnozí považují Lukáše za jednoho z velkých teologů Nového zákona. Až na několik zmínek v epištolách nemáme v podstatě žádný jiný zdroj informací o dějinách prvotní církve, kromě toho, který poskytl Lukáš. Evangelium a události prvních let spojil v pozoruhodný obraz historie Boží záchranné akce v Ježíši Kristu.

I když Lukáš vypráví stejný děj nebo se dotýká téhož kázání jako ostatní evangelisté, liší se od nich výběrem slov a někdy i pořadím událostí a důrazem. To nás nepřekvapuje, uvážíme-li, že měli k dispozici řadu různých materiálů (Jan 21,25). Pisatelé bible byli písaři, nikoli Božím perem. Na druhé straně bychom však neměli snižovat psaní Božího slova na úroveň světské nebo lidské záležitosti. (2 Petr 1,21)

Protože každý evangelista psal ze svého vlastního hlediska a pozadí, jsou naše životy obohaceny. Měli bychom se radovat z rozmanitosti, kterou nám posky-

tuje Duch, a neměli bychom se pozastavovat nad drobnými rozdíly v podání. Na konci každého z evangelií stejně nemůžeme než vyznat, že Ježíš Kristus je Pán a Vykupitel. A to je vlastně přání pisatele i toho, kdo jej vedl.

Činnost v Kafarnaum

1. Co se můžeme o naší povinnosti vůči potřebným naučit v příběhu o Ježíšově působení v Kafarnaum? Luk 4,39.40

Tím, že Ježíš uzdravil posedlého v sobotu, se již někteří cítili dotčeni. Všichni evangelisté zdůrazňují, že Ježíš se zvláště zaměřil na uzdravení v sobotu. V sobotu vykonal první zázrak zaznamenaný v Lukášově evangeliu. V sobotu uzdravil i Šimonovu tchýni, tentokrát ovšem v soukromí. Tento zázrak se udál před povoláním Šimona a nepochybně měl na budoucího učedníka nemalý vliv. Podobně jako na Ježíšovu výzvu utekl démon od posedlého člověka, tak tuto ženu opustila vysoká horečka. To znamená, že ani přímé dábelské ovládnutí osoby nebo mnohem méně přímý důsledek satanovy činnosti — nemoc — nemůže obstát před Ježíšovou mocí.

2. Jaký je význam Ježíšovy odpovědi na naléhání uzdraveného, aby nepochybně oblast, kde pracoval? Luk 4,42—43

Na žádost uzdraveného muže odpověděl Kristus tím, že vysvětlil potřeby na jiných místech, jež si uvědomoval pouze on. Tím dal návod pro všechny, kteří pilně pracují pro Krále králů. Jako plnitelé jeho poslání nemůžeme omezit svou činnost na jednu oblast, jednu rasu nebo jednu kulturu. Naším polem je celý svět.

„Při vzrušení, které ovládlo Kafarnaum, bylo nebezpečí, že lidé ztratí ze zřetele cíl jeho poslání. Ježíš se nechtěl spokojit s tím, že obrátí pozornost na sebe jen jako divotvorce nebo jako zázračného lékaře tělesných neduhů. Chtěl, aby se lid k němu připoutal jako ke svému Spasiteli. Chtěl odvrátit mysl lidí od světského k duchovnímu. Jen samý světský úspěch by překážel jeho dílu.“ (TV, 174):

Muž modlitby

3. Jakou roli hrála modlitba v Ježíšově životě? Co

svým příkladem chtěl Ježíš naučit své následovníky?

Při svém prvním veřejném vystoupení se Ježíš sklonil k modlitbě (Luk 3,21). Podle Lukášovy zprávy si udělal čas, aby mohl být sám s Bohem (4,42; 5,16). To platí po celou dobu jeho služby (6,12; 9,18.28). Prvotní církve se také modlila. Modlíci se Kristus a modlíci se církve splnila Boží poslání.

4. Při kterých mimořádných událostech se Ježíš modlil, a to i veřejně?

Modlitba zvláštním způsobem poznamenala rozhodující okamžiky v Ježíšově službě: jeho křest, proměnění, zápas v Getsemane i jeho utrpení na kříži.

„Jako ten, který s námi sdílel naše potřeby a slabosti, byl Ježíš zcela závislý na Bohu a na skrytém místě v modlitbách hledal božskou sílu, aby pak mohl pokračovat posílen pro další povinnosti a zkoušky. Stálým společenstvím s Bohem přijímal Ježíš život od Boha, aby ho mohl dát světu. To, co dělal Ježíš, bychom měli dělat i my.“ (TV, 254)

5. Co se můžeme o víře naučit z Ježíšových zázraků? Jak se víra projevuje? Luk 5,12.13.18.19

Ochrnutý muž si přál, aby ho jeho známí přinesli k Ježíši. Aby se mohli k němu dostat, rozebrali střechu. Víru nelze oddělit od činů. Věřit znamená dělat, být závislý, konat s důvěrou a nadějí v Ježíše.

Ježíš spojil uzdravení s odpuštěním hříchů. Zdraví mohlo vstoupit pouze do srdce, jež bylo v pokoji s Bohem. Od okamžiku odpuštění vládl v životě očištěného nový vztah k Bohu. (1 Jan 1, 9)

Povolání učedníků

6. Jakého původu byli učedníci? Proč si Ježíš nezvolil učedníky z nejvyšších a vzdělaných vrstev národa? Luk 5,10.11.27—28

Ježíš si své učedníky vybral z nižších vrstev společnosti. Viděl v nich muže, kteří neměli falešné představy o vlastní důležitosti. Později vyhlásí své poslání zvláště mezi opovrženými. Představovali čistý list, na který může být zřetelně napsána Boží vůle. „Jejich vliv nebude menší proto, že to jsou prostí muži, nýbrž právě naopak; jejich vliv se tím zvýší, neboť mysl jejich posluchačů nebude upoutána k nim, ale ke Spasi-

teli, jenž, ač neviděn, bude stále působit s nimi. Pozoruhodné působení apoštolů, jejich slova, jimiž budou dodávat odvahu a vzbuzovat víru, přesvědčí každého, že jejich skutky nevycházejí z nich, nýbrž z moci Kristovy“ (SA, 17)

Pán soboty

7. Co dodávalo Kristu svrchované právo nad sobotou? Luk 6,1—5

Příběh, na který Ježíš poukázal, je zaznamenán v 1 Sam 21,1—6. David přesvědčil velekněze Achimelecha, aby mu dal chleby ze svatyně, aby mohl nasytit své vyhladovělé druhy. Autorita budoucího krále Izraele a potřeba oněch mužů převážila požadavky Mojžíšova zákona.

Situace, v níž byl Ježíš a jeho učedníci, byla poněkud odlišná. Nečteme, že by měli výjimečný hlad. Pouze si jen mimochodem v dlaních vymnuli trochu obilí a snědli je. Odborníci v oblasti zákona v tom viděli světskou činnost v sobotu — sklizení a provívání obilí.

8. Jaký smysl dával Ježíš sobotě? Luk 6,9 (6,6—11)

Svémi činy vykonanými v sobotu Kristus nijak nesnížil požadavky zákona. Naopak, použil své autority, aby vrátil Zákonu jeho pravý význam (6,5). Všimněme si, že světit sobotu bylo „jeho zvykem“. Ježíš nedovolil, aby dobré skutky zaujaly místo bohoslužby ve společenství věřících. Nelze přehlédnout důraz, jaký Lukáš klade na sobotu jak v evangeliu, tak ve Skutcích. Základ správného svěcení soboty, se kterým se poprvé setkáváme v evangeliu, je patrný v celém Novém zákoně.

Zásady království

9. Kdy Ježíš nejzřetelněji vložil zásady svého království? Luk 6,17—49

Ač se zdá, že se toto kázání odbyvalo na rovině, skutečnost, že ho předcházela moc modliteb a následné povolání učedníků, je spojuje se známým kázáním na hoře z 5. až 7. kapitoly Matoušova evangelia.

Popis okolností kázání, jak ho uvádí E. G. Whiteová, nám pomáhá uvést tyto dvě zprávy do souladu. (Viz Myšlenky z hory, 9)

Srovnání blahoslavení uvedených u Mat 5,1—12 s výčtem u Luk 6,20—26 poskytuje zajímavé podrobnosti. Malými odchylkami s tím, že přidal varování (verše 24—26), vyzvedl Lukáš společenský dosah Ježíšova poselství a zdůraznil rozdíl mezi nynějším utrpením a budoucí odměnou. Naproti tomu Matouš tím, že přidává další blahoslavenství a rozvádí je do větších podrobností, sestavil z blahoslavenství program křesťanské spravedlnosti.

10. Jak Ježíš ohraničil okruh lidí, které máme milovat? Luk 6,27—31

Dvakrát Ježíš vyslovil příkaz: „Milujte své nepřátele.“ (27.35). To posouvá křesťanské vztahy o krok dál než prostý příkaz: „Miluj svého bližního.“ Milovat své nepřátele znamenalo zahrnout do tohoto vztahu i pohany, zvláště Římany. Nikde v řecké, latinské ani židovské literatuře té doby nikdo kromě Ježíše nevyslovil: „Milujte své nepřátele,“ přestože výzva k lásce k bližnímu i známé zlaté pravidlo se tam objevuje.

Ježíš umístil správné křesťanské chování do oblasti vztahů — správného vztahu k Bohu a vztahu služby našim bližním. Lásku, ke které Ježíš vybízí, je třeba chápat jako ve smlouvě. Náš smluvní vztah k jiným lidem vyžaduje, abychom hledali jejich dobro. Máme žít v práci ve prospěch druhých.

11. Jak se můžeme vyhnout odsuzování druhých? Luk 6,36.37.40.45

Život v království

12. Co je důkazem občanství v království Ježíše Krista? Luk 6,46—49

Ježíšovo učení nazýváme morální nebo etické. Stručně řečeno ukazuje nám, jak máme vycházet jeden s druhým. V jeho království ovládá vztahy láska.

Ke konci kázání Ježíš položil jednoduchou přímou otázku: „Proč mne oslovujete, Pane, Pane, a nečiníte, co říkám?“ (Luk 6,46) Když příkazy vycházejí od samého Pána a týkají se našeho života v Božím království, nemělo by nám nic bránit v poslušnosti

Souhrn a naučení

Poslušný člověk „je jako člověk, který stavěl dům a

kopal, hloubil, až položil základ na skálu. Když přišla povodeň, přivalil se proud na ten dům, ale nemohl jím pohnout, protože byl dobře postaven.“ (Luk 6,43) Ježíš Kristus je ta skála. Věřit znamená zakládat své činy na jeho slovu. Věřit v Ježíše znamená milovat bližní a žít pro jejich dobro.

Cítíš, že pro svůj život, růst a práci potřebuješ modlitbu, anebo ji odkládáš až do zbytku času a po splnění všeho ostatního?

Považuješ se za Kristova učedníka, anebo jsi posluchačem jeho učení?

Setkáváš se v sobotu s Pánem soboty? To určuje její hodnotu. Cítíš bohatství blahoslavenství z toho, jak jednáš s druhými?

4. úkol — 29. dubna 1989

BOŽÍ KRÁLOVSTVÍ V ŽIVOTĚ

Základní verš: Luk 7,47

V tomto úkole se dvakrát setkáváme s postavou Jana Křtitele. Již jsme studovali okolnosti jeho narození (Luk 1,5—25.57—60), jeho kázání a křtů (Luk 3,1—20). V době, kdy Ježíš začal svou službu, byl už Jan patrně v Herodesově vězení.

Židé čekali proroka, který se objeví před koncem věků, oznámí a připraví Mesiášův příchod. Jan Křtitel odpovídal těmto nadějím. Stejně tak Boží lid posledních dnů splní své prorocké poslání těsně před druhým Ježíšovým příchodem. Ostrá kritika farizeů namířená proti Janovi rozdělila tehdejší lid. Generace posledních dnů se také rozdělí na ty, kdo se na Ježíšův příchod připravují, a na ty, kdo si posledního varovného poselství nevšímají.

Janův vliv na současníky vyvolal spory o tom, kdo je Ježíš. Někteří viděli takovou podobnost mezi Ježíšovými slovy a tím, co Jan kázal, že chtěli Ježíše pokládat za znovuvtěleného Jana. Ačkoli Janův život skončil z despotova rozmaru, nevzdal se své víry v Krista. E. G. Whiteová uvažovala o Janově zkušenosti a napsala: „Bůh nevede své děti jinak, než jak

by samy chtěly, aby je vedl, kdyby mohly vidět konec od začátku a kdyby znaly slávu záměru, který uskutečňují jako Boží spolupracovníci.“ (TV, 151)

Setník a vdova

1. Jak setník názorně ukázal odpověď víry na moc a přítomnost Ježíše? Luk 7,6—9

V roce 1984 izraelský parlament prohlásil adventistu Jana Weidnera, který během 2. světové války pomohl zachránit více než osm set Židů, za „spravedlivého pohana“. Podobně Židé v Lukášově příběhu potvrdili, že setník „je hoden“ (Luk 7,4). Tato zkušenost nám živě připomíná podobný příběh setníka ze Skutků 10. kapitoly. Lukáš spolu s ostatními evangelisty jasně ukázal, že misie pohanům měla původ i opodstatnění v Ježíšově službě.

2. Jaký vztah měl Dárce života k lidskému utrpení a bolesti? Luk 7,12—16

Ježíš znal tuto vdovu a věděl o námaze, s jakou chlapce vychovala. Dala mu to nejlepší, co mohla. Teď se za několik minut vrátí sklíčená do svého venkovského domova, protože světlo jejího života zhaslo. Když ubohá vdova míjela přihlížejícího Ježíše, vystoupil dopředu a přikázal jejímu synu, aby vstal. Můžeme si představit úžasnou radost matky, když se její jedný syn posadil a usmál?

3 Co bylo svědectvím o pravosti Ježíšova díla? Luk 7,20—22

Ježíš na otázku, kterou mu přinesli Janovi učedníci, odpověděl tím, že vykonal řadu zázraků, o nichž nemáme žádné podrobnosti. Tyto divy ukázaly, jak Ježíš naplňoval své poslání (Luk 4,18). Ježíšův život a jeho služba odpovídaly mesiánským proroctvím. Jan Křtitel nekonal zázraky tohoto druhu.

Ti, kdo spekulují o tom, co Ježíš udělal nebo neudělal, se na něm „urazí“ (v. 23). V řečtině je toto slovo odvozeno od sklapnutí pasti políčené na ptáky. Když bez výhrad přijmeme, co Ježíš vykonal, jsme chráněni před pastí nevěry.

Pokání a odpuštění

4. Jaké naučení sledoval Ježíš podobenstvím o dvou dlužnících? Luk 7,41—42

V podobenství Ježíš ukazuje, že opravdové pokání a vděčná odezva na nabídku odpuštění není možná bez poznání hříchu.

5. Mělo toto podobenství vysvětlit a řešit konkrétní situaci? Luk 6,36—39

Lukáš chtěl příběhem o Simonovi a Marii čtenářům ukázat, jak Ježíš zachraňuje. Ježíš už řekl, že jeho posláním je volat hříšné k pokání (Luk 5,32). Nyní dodává, že kající hříšníci zachránila její víra. Ten, kdo se učí zachraňovat druhé, musí si brát příklad z prostých Ježíšových metod: (1) člověku v nouzi dává přímou a povzbudivou odpověď, (2) Ježíš nevzbuzuje žádné pochybnosti o tom, že jeho postoj je kladný a (3) dává příležitost vyjádřit víru činem. Lukáš nikdy nezapomíná, že píše církvi, jejímž posláním je svědčit.

6. Proč se Lukáš nejčastěji ze všech evangelistů zmiňuje o ženách? Luk 8,1—3

Pro Lukášův spis je charakteristické, jak důležité místo dává ženám. Marie a Alžběta jsou příkladnými ženami prvních dvou kapitol. Anna je první svědek o Ježíši jako Mesiáši. Lukášův zájem ukazuje uzdravení tchyně Šimona Petra a syna vdovy z Naim. Na začátku osmé kapitoly vyjmenovává několik žen, jež projevily ochotu přijmout Ježíše a starat se o něj. Lukáš zdůrazňuje, že v Kristu „není ani muž ani žena“.

Autorita slova

7. Jak různě reagují lidé na zvěst a moc Božího slova? Luk 8,4—15

Lukáš obrací naši pozornost na to, co Ježíš řekl o autoritě Božího slova. Nepůsobí pouze početní růst církve, ale i duchovní růst v životě jejich členů.

Tím, že Ježíš vyučoval v podobenstvích, poskytl svým posluchačům příležitost, aby hledali jejich pravý smysl hlouběji pod povrchem slov. Na druhé straně mohli zavřít oči před jejich skutečným významem. Kdo však chce, pochopí pravý význam toho, co Ježíš učil. Bůh před námi záměrně neskrývá poznání, které potřebujeme, duchovní věci se však „posuzují duchovně“ (1 Kor 2,14).

8. Jak na příkladu svých příbuzných Ježíš vyzvedl své poslání a vztahy? Luk 8,19—21

V léto době Ježíšova matka plně nerozuměla jeho jednání ani učení. Ani jeho bratři dosud nijak neza-reagovali. Později se však připojili k zástupu svědků (viz Sk 1,14). Možná, že Lukáš uvádí tento příběh po podobenství o rozsévači, aby ukázal, že člověk může v jedné chvíli představovat chudou půdu a jindy dobrou. Rozsévač nese odpovědnost za stav půdy a za její přípravu k přijetí setby. Ti, kdo skutečně patří do Boží rodiny, slyší slovo a poslouchají ho.

9. Jakou moc projevoval Ježíš nad přírodou a jaký význam to má pro nás dnes? Luk 8,22—25

Ježíšův hlas vnesl řád a pokoj do přírody při stvoření a stejně tomu bylo nyní během bouře na jezeru. V Ježíši přebývala božská síla. Přijmout ji znamená víru, zavrhnout ji nebo mít o ní pochybnosti přináší strach.

„Hřích zničil náš klid. Dokud neovládneme vlastní já, nemůžeme dojít klidu. Panovačné choutky srdce nemůže lidská moc zvládnout. Proti nim jsme bezmocní, právě tak jako učedníci proti zuřící bouři. Avšak ten, jehož slovo utišilo vlnobití v Galileji, má pro každou duši slova pokoje.“ (TV, 234)

Potvrzení Ježíšova poslání

10. Jaký vliv měly Ježíšovy mocné skutky na jeho současníky a zvláště na učedníky? Luk 9,18—20 (Srov. Mat 16,18.19)

Lukáš podává jeden příběh za druhým, aby ukázal velkou Ježíšovu moc a autoritu a zároveň jeho milující soucit k lidem. Není proto náhodou, že Lukáš uvádí Petrovo vyznání po mocném divu nasycení pěti tisíců.

Učedníci však musí řešit dilema — udržovat v tajnosti pravou Kristovu podstatu, a přitom svého Pána před světem nezapřít (verše 21 a 26). Těmito výstrahami Ježíš chránil svou službu po celou jí vymezenou dobu. Satan by těžil z každého chybného kroku.

11. Čím Ježíš ujistil učedníky o pravosti svého poslání a čím je zároveň povzbudil pro dobu těžkých zkoušek? Luk 9,28.29

Lukáš jako jediný z evangelistů zaznamenal, že Ježíš se šel na horu modlit a že právě během jeho modlitby

nastalo proměnění. Lukáš poznal v modlitbě klíč k mnohým projevům Boží přítomnosti a moci.

Pod horou

12. Jak na učedníky působil rozpor mezi slávou a utrpením Mesiáše? Luk 8,40

Lukáš zde uzavírá zprávu o Ježíšově službě a začíná popisovat jeho dlouhou cestu do Jeruzaléma a na kříž. Cítíme v tom napětí a protiklady příběhu evangelia.

13. Proč učedníci nedokázali uzdravit nemocného, když k tomu dostali moc? Luk 9,38—43

Ježíš na víru odpovídá uzdravením, učedníci však postrádají Mistrovu moc. Nedlouho předtím jim Ježíš dal moc přemáhat ďábly a uzdravovat nemoci (v. 1). Kde se stala chyba?

Ježíš obdržel ujištění z nebe, že jeho služba naplňuje Boží záměry. Přesto jeho učedníci nebyli schopni pochopit, že by mohl trpět ten, kdo má podíl na takové slávě. Stejně nemohli pochopit, proč Ježíšova moc a autorita mu nepomáhá vyhnout se všem útokům nebo je přemoci.

Přestože učedníci učinili velké vyznání víry, zdálo se, že nejsou schopni vyhnout se lidské pýše a sobectví (verše 46—48). Ani jejich nízký původ je neochránil před pýchou, kterou přináší postavení. Také oni se museli pokořit a stát se podobni malým dětem. Teprve potom se mohla moc království nebes projevit v jejich životech. Se stejnými protiklady se denně setkává každý křesťan.

Souhrn a naučení

Ježíš svým soucitem a odpuštěním překročil hranice lidských předsudků, aby mohl uzdravovat a zachraňovat. Tím nejen projevil svou moc a autoritu, ale též připravil základ pro budoucí službu učedníků a církve.

Jakkoli jsme nedokonali a hříšní, Bůh nám nabízí, abychom se stali jeho společníky a Kristovými učedníky. Zve nás, abychom přišli a přijali božské pokyny, a tak abychom ve spojení s Kristem mohli konat Boží dílo.

Jaký mám postoj k jiným rasovým nebo společenským skupinám? Všímám si jednotlivých potřeb lidí? Co podnikám pro rozvoj styků, jež nejsou jen společ-

čenské, ale které mají za cíl zachránit? Co mohou udělat pro to, abych se vyhnul pasti pychy a nadřazenosti, jež omezují mou schopnost konat Boží vůli?

5. úkol — 6. května 1989

POVINNOSTI A PRÁVA UČEDNÍKA

Základní verš: Luk 9,62

V minulém úkolu jsme se dotkli způsobu, jakým se Ježíš snažil rozbít společenské přehrady své doby. Bůh tento způsob předznačil už tím, že poslal anděly k Zachariášovi, k Marii, Josefovi a k pastýřům. Všichni pocházeli z nízkých vrstev společnosti.

Viděli jsme také, jak Ježíš změnil zakořeněné zvyky zacházení se ženami. Začlenil je mezi své nejbližší následovníky a věnoval jim svůj soucit a péči. Tato myšlenka pokračuje v tomto úkolu v příběhu o Marii a Martě. Podmínky žen v tehdejší době nás až zarážejí. Až do věku dvanácti a půl roku neměla dívka vůbec právo odmítnout manželství, jež určil její otec, mohl ji provdat i za někoho postiženého. A co víc, otec mohl svou dceru dokonce prodat do otroctví.

V jiném příběhu tohoto úkolu dostává příznivé ocenění Samaritán. Samaritáni pocházejí ze zbytku pokolení, která zůstala v Palestině po asyrském a babylónském zajetí. Protože se manželstvími smísili s lidmi, kteří se nastěhovali do oblasti po zajatých, pokládali je Židé za méněcenné. Většinou se Židé s nimi nestýkali a ze strany Samaritánů platilo totéž. Ježíš nemohl najít v Samaří přístřeší a nenabídl mu ani sklenici vody. Slovo „Samaritán“ platilo jako urážka nebo nadávka. Ježíš proti takovým předsudkům soustavně bojoval, aby tak evangeliu otevřel cestu ke všem.

Překážky a radost

1. Jaký postoj k lidem jiných kultur očekával Ježíš od učedníků a proč? Luk 9,52—56

Když Ježíše dělilo od kříže asi šest měsíců, začal svou samařskou a perejskou službu. Porovnáme-li evangelia, vidíme zřetelně, že Ježíš během posledního roku své služby navštívil Jeruzalém čtyřikrát.

Samaritáni hráli v Božím plánu důležitou roli. Jsou vybráni mezi ty, ke kterým má dospět evangelium. To napovídá, že církev by se měla snažit, aby se přiblížila ke všem etnickým a kulturním skupinám i v rámci národa. Evangelium potřebují všichni lidé všech jazyků a pokolení, tedy i různé menšinové skupiny.

2. Které důvody k radosti předložil Ježíš učedníkům?

Luk 10,20.21.23

Kristovo lidství bylo spojeno s božstvím. V této síle mohl čelit všem pokušením, kterým ho mohl satan vystavit, a přesto zůstal nedotčený hříchem. Tuto moc k vítězství dá Ježíš každému, kdo vírou přijme rysy jeho charakteru.

Poznání Otce a skutečnost, že on zná nás, je klíčem ke spasení každého z lidí. U Luk 10,20—24 Ježíš potvrdil spásnou moc plynoucí z poznání Otce. V těchto slovech zaznívá stejná myšlenka jako v úvaze o viněném kmenu u Jana 15 a v modlitbě za jednotu u Jana 17.

Kdo je můj bližní

3. Co sledoval zákoník svými otázkami položenými Ježíšovi? Jaké podstatné naučení pro všechny lidi předložil Kristus? Luk 10,25—28

Otázka „Co mám dělat, abych získal život věčný?“ není otázkou člověka, který hledá Krista. Zákoník chtěl spíš vědět, co výjimečného může udělat, aby si zajistil „zásobu“ dobrých skutků, o které by se mohl opřít, pokud by Bůh shledal jeho jednání nedostatečným.

4. Která otázka se stala základem Ježíšova podobenství? Luk 10,29—37

Podle názoru židovských náboženských vůdců oné doby se příkaz lásky k bližnímu vztahoval pouze na osoby pokrevně spřízněné (na čisté Židy — a ne tedy na pohany či Samaritány). V podobenství o milosrdném Samaritánu však Ježíš výslovně učí, že láska k bližnímu nezná národnostní ani jiné hranice.

Kněz, levita a Samaritán

5. Jaký vztah k bližním bychom čekali od lidí s velkým poznáním? Luk 10,31.32

Jericho se svými sady, zahradami a obchodem hos-

tilo mnoho kněží a levitů. Úroda a obchod znamenaly hojné desátky. Podle židovského zákoníku kněz či levita znečištěný tím, že nechal svůj stín padnout na mrtvé tělo nebo když jeho oděv potřísnila krev, nemohl přijmout desátky. Očistný rituál stál čas i peníze.

Jádrem podobenství je rozhodné odsouzení takového postoje myslí, která se zaměří na náboženskou pečlivost, a nikoli na lidské potřeby. Každé náboženství, jež se soustředí na formy a přehlíží utrpení, selhává ve zkoušce lásky k bližnímu v porovnání s Kristovým měřítkem lásky.

6. Jak v příběhu vystupuje ochota obětovat sebe i své prostředky ve prospěch potřebných? Luk 10,32—35

Odkazem na radost v nebi zobrazuje podobenství o ztracené ovci a minci Boží oddanost záchraně lidí (verše 7 a 10). Dobrý Samaritán zařídil všechno, čeho byl schopen. Tím představuje Ježíše, velkého a dobrého Bližního tohoto trpčícího světa.

Ježíš obrátil podstatu otázky po „bližním“ tak, že se pozornost soustředí na odpovědnost vůči jiným (verše 36 a 37). Jakoby tím změnil podstatné jméno „bližní“ spíše na sloveso. Není důležité, kdo druzí JSOU, ale co bychom měli pro druhé DĚLAT.

Služba a modlitba

7. Jak z příkladu Marie a Marty vyplývá, co je v křesťanské službě podstatné? Luk 10,38—42

Pozadí Ježíšova vztahu k této rodině z Betanie přibližuje 11. a 12. kapitola evangelia podle Jana.

Marie poslouchala Ježíšova slova. Nenechala se rozptýlit pilnými přípravami jídla jako její sestra Marta. Ježíši sloužíme spíše tím, že nasloucháme jeho slovům, ukládáme je ve svých myslích a následujeme je.

8. Co učedníky vyprovokovalo k následující prosbě? Luk 11,1 (srov. 9,18.28)

Učedníci vyzpozovali, že modlitba je tajemstvím moci Ježíšova života. Věděli, že božské potvrzení jeho poslání nejméně ve dvou případech přišlo tehdy, když se modlil. (3,21; 9,29)

9. Kterými případy a příběhy objasnil Pán Ježíš různé aspekty modlitby? Luk 11,2—13

Lukáš uvádí několik příběhů, jež modlitbu ilustrují. Příběh o příteli o půlnoci zdůrazňuje, že bychom měli být v modlitbě vytrvalí, protože Bůh svým dětem odpovídá ochotně a laskavě.

10. Jak bychom se měli postavit ke skutečnosti, když se nám zdá, že naši modlitbu Bůh neslyšel? Luk 11,9,10; Kol 4,2

Temnota a světlo

11. Jaké ponaučení můžeme vyvodit z Ježíšova varování ohledně domu, který zůstal prázdný? Luk 11,21 —26

Starým světem se potulovali vyhaněči, kteří tvrdili, že mají moc nad zlými duchy. Bible k vyhaněčství zaujímá opatrné stanovisko. Zlí duchové utíkali před Ježíšovou mocí. Bible neuvádí, že by se tito specializovaní „duchové“ vyháněli jeden po druhém. Mnohé moderní projevy vyhaněčství (exorcismu) postrádají biblický podklad jak v metodě, tak v účelu. Starozákonní rady o vyhýbání se duchům i spiritismu jsou ovšem platné dodnes.

12. Co mohlo farizeje ochránit od pokrytectví a přehnaného důrazu na činy spravedlnosti? Luk 11,12; Jan 5,42

Farizeové hráli v náboženském myšlení své doby přední roli. Ačkoli měli mnoho dobrých nápadů, Ježíš postřehl jejich pokrytectví. Cílem jejich života bylo vlastní povznesení. To je vedlo k tomu, že převzali Písmo a nevhodně je používali. Proto neviděli smysl Kristova poslání.

Pod maskou přizpůsobení se a vytříbeného chování můžeme skrývat zkaženost a zvrácenost. Můžeme se zdát šlechetnými a dobrými správci a přitom utiskovat své podřízené nebo podvádět druhé. Můžeme být na vysokých místech, a přitom být mrtví pro skutečnou spravedlnost. Můžeme vyzývat jiné k obětavosti a práci, ale sami dělat málo nebo nedělat nic. Můžeme hlásat, že Boží posel je inspirovaný, a přitom odmítat jeho rady.

Souhrn a naučení

13. Jaký obraz jsme si udělali o sobě na základě příběhů tohoto úkolu?

Všichni jsme zraněni hříchem. Potřebujeme Ježíše, našeho Blžiniho, aby obvázal naše rány a dovedl nás do bezpečí. Máme ujištění o záchraně, ale zůstává otázka: Kdo bude bližním pro ty, kdo jsou v nouzi?

Podobenství o milosrdném Samaritánu nás nijak nekonejší. Požaduje, abychom se obětovali a něco riskovali ve prospěch druhého. Ukazuje naši soběstačnost a naše sobectví. Příklad Samaritána, který vydal sám sebe pro potřeby druhého, musí být vždy výzvou pro nás jako správce Božích darů a svědky jeho lásky.

Jsem připraven na radost a na protivenství, které přináší svědectví o království? Jak se postavím vůči odmítnutí? Co udělám, když Bůh za mého bližního vybere toho, koho pokládám za nehodného nebo kdo mi není sympatický? Kolik ze svého času, duchovních darů a prostředků jsem ochoten obětovat pro potřebné? Jak otevřeně mám druhým ukazovat skutečný stav svého duchovního života? Když něco skryji, je to pokrytectví?

6. úkol — 13. května 1989

LIDSKÉ KRIZE A BOŽÍ KRÁLOVSTVÍ

Základní verš: Luk 12,8

Vedle vlastního jména Ježíš a titulu Pán je v evangeliích nejužívanějším Ježíšovým titulem Syn člověka. V závěru evangelia Lukáš tento titul prakticky přestává používat. Čtyři evangelisté ho očividně pokládají za zvlášť příhodný pro dobu Ježíšovy pozemské služby. Byl to rovněž Ježíšův oblíbený způsob, jak odkázat na sebe. Tento titul se často objevuje v knize Ezechiela a týká se posla, který slyší a tlumočí Boží slovo. To Ezechiela staví do správného vztahu k Pánu, jenž mu poselství svěřil. Avšak u Daniela se Syn člověka zjevuje jako nebeská bytost v přítomnosti Starého dnů (Dan 7,13.14) a přijímá Boží království. Zároveň před soud přichází odpadnutí v podobě malého rohu, aby bylo zničeno.

Tím, že Ježíš vztáhl tento titul na sebe, soustředil naděje těch, kdo vyhlíželi vykoupení a nastolení krá-

lovství, na svou práci a službu. Postavil tím i otázku: Jak může tento mluvit o svém utrpení a o své smrti, a přitom obdržet království?

Při studiu Lukáše je třeba mít na zřeteli proroctví ze 7. kapitoly Daniela i proroctví o Služebníku z 13. kapitoly Izaiáše. Tvoří totiž podstatnou část Lukášova myšlenkového světa.

Bohatí a království

1. Jaká dvě nebezpečí hrozí těm, kdo druhým přinášejí svědectví a jak jim lze čelit? Luk 12,1—5

Jak farizeové, tak Kristovi učedníci se mohou pokoušet utajit, komu jsou jejich srdce opravdu poddána. Na jedné straně se náboženští vůdcové Ježíšových dnů snažili ukázat spravedlnost a ukryt svou špatnost. Na druhé straně se ti, kdo si přejí následovat Ježíše, snaží tuto skulčinnost utajit, aby nebylo ohroženo jejich postavení.

2. Co je pro zajištění života důležitější než bohatství? Luk 12,6—7.22—31

3. Jaké nebezpečí se skrývá v bohatství? Luk 12,16—23

Jednoho člověka stojícího v Ježíšově blízkosti znepokojily myšlenky o soudu a vševědoucnosti Boží. Zřejmě nepochopil Ježíšovo ujištění o tom, že vlasy na našich hlavách jsou sečteny, a o Boží péči o ptáky. Doufal, že Ježíš rozsoudí spor v jeho prospěch a v neprospěch jeho bratra, který asi rovněž stál poblíž. Místo toho vyprávěl Ježíš podobenství, jež zdůrazňovalo hrozné následky chamtivosti.

I další Lukášovy příběhy — o bohatém mládenci (Luk 18), o Ananiášovi a Zafíře (Sk 5) nebo o kouzelníkovi Šimonovi (Sk 8) ukazují, jak obtížně získávají Boží království ti, kdo vlastní veliký majetek.

Hledejte království

4. Jaký vztah k péči o tento život zaujímají ti, kdo mají jako nejvyšší cíl Boží království? Luk 12,22.29.30

„Všichni, kdo zvolí Kristovo království lásky, spravedlnosti a pokoje, takže kladou jeho zájmy nad všechny ostatní, jsou spojeni se světem nahoře a dostává se jim všeho požehnání, jež potřebují pro tento život. V knize Boží prozřetelnosti, v knize života, má každý z nás vyhrazenou stránku. Na této stránce je

zachycen celý náš život se všemi podrobnostmi, je v ní spočítán každý vlas na hlavě. Na své dítky Bůh nikdy nezapomíná.“ (TV, 215)

5. Co to znamená bdít a být připraven? Luk 12,35—40

Úsek mezi verši 35 a 40 předpokládá, že v návratu Syna člověka bude patrná určitá doba prodlení. Žijeme v údobí čekání. To klade vyšší nároky nejen na ty, kdo nesou v církvi odpovědnost, ale na všechny Ježíšovy následovníky vůbec. Autorita s sebou nese odpovědnost a v den účtování i povinnost skládat účty. V širším slova smyslu se to týká všech, kdo slouží jako Ježíšovi následovníci.

Útrpení a království

6. Jak by se měl křesťan zachovat při neočekávané smrti nevinných lidí? Luk 13,1—5

Smrt nevinných je zákonitým následkem porušení zákonů přírody nebo Božího zákona. Stěna postavená bez zabezpečení proti zemětřesení se zřítí i při sebe-menším otřesu. Když nenávist přehluší příkaz „miluj svého bližního“, znamená to oběti. Odpovědnost nesou ti, kdo porušují zákony. Neměli bychom pokládat ty, kteří se stali obětí, za zvlášť hříšné. Podobenství o fíkovníku dobře vystihuje, proč ještě Bůh nechává, abychom sklízeli plody hříchu (verše 6—9). Ukazuje však i konečný úděl zla a jeho stoupců.

7. Jak Kristus znovu dokázal, že mu není lhostejný lidský úděl? Luk 13,11.12.16

Ulicemi a cestami Izraele kráčela Veliká Moc. Kdo ji pozná? Určitě ne představený synagógy. Pokrytectví představenému, stejně jako farizeům a zákoníkům, bránilo zajímat se o lidské potřeby. Příběh neopravuje sobotní přikázání. Spíše ukazuje, jak poselství o království položilo důraz přikázání na nezištnou službu bližním. Postup Božího království nemůže zastavit ani pokrytectví ani nesprávná omezení přidaná k desateru.

Vstup do království

8. Co omezuje vstup do království? Luk 13,23—27

Musíme vzít v úvahu konec lhůty milosti. „Nyní, když náš velký Velekněz za nás provádí usmíření, bychom se měli snažit dosáhnout dokonalosti v Kristu.

Náš Spasitel se ani jedinou myšlenkou nepoddal moci pokušení... Zachoval přikázání svého Otce a nebylo na něm hříchu, kterého by satan mohl využít ve svůj prospěch. V takovém stavu musejí být ti, kdo chtějí obstat. Již v tomto životě se musíme oddělit od hříchu vírou v usmiřující krev Kristovu... Je na nás, abychom spolupracovali se silami, kterých používá nebe, aby přetvořilo naše povahy podle božského vzoru.“ (LVB. 443—444)

9. Jaká vlastnost je předpokladem i podmínkou vstupu do království? Luk 14,11

Ježíše často motivovala lidská nouze. Měl soucit se zástupem, plakal při Lazarově smrti, volal k sobě děti, přijímal opovržené a vyvrhele. Ačkoli i tito se musejí obrátit, jeho otevřenost vůči lidskému utrpení a jeho stále důkazy, že náboženství neodsouvá stranou potřeby lidské mysli a těla, činily jeho učení naprosto odlišným.

Ježíš už jednou káral farizeje za jejich zvyk vyhledávat přední místa. Později se k této otázce opět vrátil. Pouze na Boží pozvání smíme zaujmout místo na večeři Beránkovy svatby (Zj 19,9).

Pozvání na hostinu

10. Které věci mohou být dnes překážkou plného přijetí Spasitelova pozvání? Luk 14,16—20

Podobné důvody omlouvaly v daných dobách židovské muže z vojenské povinnosti (viz 5 Moj 20,5—9). V textu u Lukáše dává Ježíš svému království absolutní prioritu. Protože chudí, chromí, kulhaví a slepí neměli nic, mohli svobodně přijmout požadavky království. „ANO“ víry přivádí i toho nejobožejšího ke stolu Krále králů. Mnozí projevují navenek lhostejnost k náboženským otázkám, přesto však touží po spokojenosti a míru. Třebaže klesli hluboko do hříchu, je stále možnost je zachránit.

11. Koho představovala třída pozvaných a kdo jsou „lidé z ulice“ v podobenství? Luk 14,16—23

Bůh chce, aby kolem stolu velké mesiášské hostiny byla všechna místa zaplněna. Pozvání bude nakonec úspěšné: „A slyšel jsem zpěv jakoby ohromujícího zástupu, jako hukot množství vod a jako dunění hromu.“

(Zj 19,6) Niagarské vodopády jsou jen šepotem a Viktoriiny vodopády jsou bubláním ve srovnání s voláním vykoupěných.

Souhrn a naučení

12. Jaký vztah má podobenství o věži a o válčícím králi k rozhodnutí křesťana? Luk 14,28—33

Jako následovníci Ježíše jsme se při studiu tohoto úkolu setkali s požadavky království. Kristus své následovníky volá k úplnému odevzdání. Žádná výmluva není dostačujícím důvodem pro odmítnutí. Hledíme-li na Ježíše, jdeme-li za ním se svými těžkostmi a záležitostmi a přijímáme-li dar jeho milosti a lásky, budeme schopni ho následovat a poslouchat.

Ježíš řekl: „Hleďte Boží království a to ostatní vám bude přičááno.“ (Luk 12,21). Co hledám já dnes?

„Vinař. „Ponese-li ovoce, dobře. Jestliže ne, dáš jej porazit.“ (Luk 13,9) Jak mohu být neplodným stromem v sadu víry?

Pán řekl: „Vyjdi za lidmi na cesty a k ohradám a přinuť je, ať přijdou, aby se můj dům naplnil.“ (Luk 14,23) Jsem věrný služebník, který vyhledává a zve do království ty, kdo jsou v nouzi?

Posměvači řekli: „To je ten člověk, který začal stavět, ale nemohl dokončit.“ (Luk 14,30) Co mi pomůže dokončit můj záměr?

7. úkol — 20. května 1989

EVANGELIUM PRO ZAVRŽENÉ

Základní verš: Luk 15,7

Evangelia popisují, jaké pozornosti se Ježíš těšil v určitém údobí své služby. Žena se protlačila zástupem, aby se dotkla jeho roucha (Luk 8,43.44), lidé se málem ušlapali (12,1), aby unikl zástupu, musel Ježíš vstoupit na loď (5,1—3) a dokonce i když odešel na osamělé místo, aby strávil nějaký čas o samotě se svými učedníky, zástupy ho hledaly tak dlouho, dokud ho nenašly (9,10.12).

Mnozí ho milovali a podporovali. Někteří se za ním vydali ze zvědavosti — hledali něco výjimečného. Je-

jich zájem byl nestálý. Některé upřímné lidi přitáhl pohled, který jim Ježíš otevřel na krásu a moc Božího království. Neuspokojila je od života odtržená teologie ani nadřazenost jejich náboženských učitelů.

V 15. kapitole Lukáše si můžeme povšimnout čtyř výrazných skupin tehdejší společnosti:

1. **Farizeové.** Tvořili malou, avšak silnou sektu. Obvykle Ježíši oponovali. Později se někteří stali křesťany (Sk 15,5). Diskriminovali jiné skupiny lidí. To Ježíše nenechalo v klidu. Prohlásil, že ačkoli náboženští vůdcové vyloučili chudé a vyděděné, Bůh zcela určitě ne.

2. **Zákoníci.** Většinou to byli náboženští učenci nebo znalci zákona, určení k tomu, aby vykládali Písmo. Zákoníci byli zběhlí v Mojžíšovu zákonu a ve výkladu tradic různých rabínských škol. Uráželo je Ježíšovo přátelství s vyvrheli i to, že otevřel království těm, kteří by podle nich měli být vyloučení.

3. **Publikáni.** Patřili k nečistým, čili opovrženým skupinám lidí. Nižší třída publikánů vybírala daň z hlavy nebo clo. Bohatší uzavírali smlouvy s vládou o odvádění dohodnutého zisku. Zpronevěra byla u nich častým jevem.

4. **Hříšníci.** Podle výkladu zákoníků byla určitá povolání díky povaze vykonávané práce nečistá. Na listině podezřelých byly z různých důvodů pastýři, lékaři, opatrovníci oslů a koželuhové. Lukáš mohl jako lékař cítit ostří diskriminace ze strany farizeů.

Hledání ztracených

1. **Jaký postoj nás připravuje o prospěch z Božího požehnání? Luk 15,2**

V Septuagintě, řeckém překladu Starého zákona, se pro toto reptání téměř vždy používá stejného slova, jakým se popisují stesky a stížnosti Izraele (4 Moj 14,2). Ježíš přinesl lidem naději, někteří však stále reptali.

2. **Proč stál celý náboženský systém farizeů, který učil o spasení ze skutků, na nesprávném základě? Řím 3, 20.24.28**

Náboženství založené na skutcích se snaží ovlivnit Boží jednání ve prospěch člověka pomocí vlastních

dobrých skutků. Farizeové si mysleli, že Bůh vykoupí Izrael, pokud bude dost lidí žít přesně podle Zákona. Ježíš však napadl takový legalismus, zákon však vyzvedl. Později se Pavel připojil k ostatním apoštolům v hoji proti zákonictví, přitom však potvrzovali skutečné místo zákona. (Viz Ř 3,20.31)

3. Které stránky Boží povahy představuje pastýř a žena v podobenství o ztracené ovci a minci? Luk 15,3—10

Tato podobenství jsou už v předstihu nárysem knihy Skutků. Církev pokračovala v usilovném hledání ztracených a dělila se o dobrou zprávu o otevřených dveřích záchrany se všemi lidmi. Nesnažila se lidi ohromit svými institucemi nebo velikostí, nýbrž pokorně rozdávala sama sebe, jako to činil Ježíš. V dobách prvních svědectví církve převládali v řadách členů lidé prostí a obyčejní (viz 1 Kor 1,26—29). Lidé, kteří pomáhají lidem, lidé, kteří se zajímají o druhé — takové může Bůh použít, protože formují své postoje podle vzoru Pána Ježíše — Přítele hříšníků.

Ztracení synové

4. Jak podobenství o marnotratném synu ilustruje ospravedlnění z víry? Luk 15,22—24

Bible obsahuje mnoho příběhů o starších a mladších bratrech — Kain a Ábel, Ezau a Jákob, Áron a Mojžíš a další. V každém uvedeném případě se mladšímu dostává zvláštního Božeho požehnání.

5. O kolik hodnotnější byl postoj staršího bratra proti mladšímu a koho představuje?

Snáze pochopíme náboj tohoto příběhu, podíváme-li se na něj nejdříve jako na příběh týkající se napětí v této rodině otce a dvou synů. Zde starší bratr dokázal, že potřebuje odpuštění stejně jako jeho mladší bratr (verše 28—30; srovnej Mat 5,22). Když pak otec vyšel, aby s ním promluvil, projevila se zloba a pýcha staršího syna. Svůj dosavadní život v otcovském domě považoval za nepřetržitou řadu neoceněných zásluh a nyní je srovnával se srdečným přijetím zbloudilého bratra. Ukázal, že sám pracoval spíše jako služebník než jako syn.

6. Jak daleko je ochoten jít Bůh vstříc hříšníkům podle obrazu otce? Ž 103,3—4.13

Bůh vychází člověku vstříc, aby ho zachránil. Jde dál, než může člověk očekávat, odpouští mu hřích a pozvedá hříšníka do postavení, jakého by nikdy nemohl sám dosáhnout. Ježíšovy příběhy překypují Boží láskou. V tomto podobenství Kristus učinil jednu ze svých největších a nejučinnějších výzev.

Zrádnost bohatství

7. Jak Mojžíšův zákon upravoval vztahy dlužníka a věřitele? 5 Moj 7—11; 23,19.20

Žádný Žid by nepůjčil „na lichvu“ jinému Židovi. Zákoníci lichvu odsuzovali. Stejně však našli způsob, jak tento zákon obejít.

8. K jakému kroku se odhodlal nepoctivý správce, když zjistil, že je v tísní? Luk 16,1—9

Správce nejednal čestně, i když po formální stránce jednal v mezích zákona o lichvě. Podle Mojžíšova zákona se rozhodl, že vymaže dlužní úpis všech úroků. Soudobé záznamy ukazují, že úrok z půjčení pšenice byl 25 %, u oleje 100 %. Správce jednoduše snížil úpis na pšenici i na olej o zmíněný úrok. Tím získal uznání svých dlužníků a dal najevo, že jako zaměstnavatel ctí zákon.

Ježíš prohlásil, že správce byl nepoctivý. Ti, kdo hledají království, by se však neměli zdráhat podniknout všechny poctivé kroky, aby využili každou příležitost pro osobní růst v milosti i pro záchranu druhých.

9. Jaké jsou správné zásady správcovství? Luk 16, 10—13

„Kolik lidí využívá Boží dary jen pro sebe! Kolik lidí hromadí domy a pozemky! Kolik lidí vydává své prostředky za nevhodné zábavy, na uspokojování zvrácené chuti, na stavbu přepychových domů, na drahocenný nábytek a výstřední odívání. Svě bližní ponechávají na pospas bídě a hříchu, nemoci a smrti. Mnozí hybou, aniž je povzbudí jediný soucitný pohled, jediné slovo nebo laskavý čin.“ (Kristova podobenství, 220)

Bohatec a Lazar

10. Které důležité životní zásady chtěl Ježíš tímto podobenstvím vyzvednout? Luk 16,19—31

Při vysvětlování tohoto podobenství musíme dbát následujících zásad: (1) Podobenství by se nemělo

používat pro podporu věroučných stanovisek. (2) Příběh se nemohl nikdy skutečně odehrát. (3) Není možné vysvětlovat zde vykreslený obraz života po smrti doslovně. (4) Účelem podobenství nebylo učit o životě po smrti.

Podobenství dále ukazuje na rozdíl mezi bohatými a chudými. Jak krutě často jedná bohatý s chudým! V nebeském království jsou však chudí vítáni, zatímco domýšlivost a sobectví brání bohatým vstoupit.

11. Proč nevěříme, že zde Ježíš učil o stavu člověka po smrti?

Použil by Ježíš nesprávný, avšak oblíbený názor, že lidé jsou shromáždováni do Abrahamova klína? Jako ilustraci ano. V podobenství o hořčičném zrně používal přirovnání. Učí v něm duchovním pravdám, nikoli zahradnictví. Jádrem podobenství o bohatci a Lazarovi není stav mrtvých, ale postoj těch, kteří druhé vykořisťují. (Kaz 9,5—6; Jan 5,28—29)

Při vzkříšení Bůh neučiní zázrak, aby přetvořil člověka, který se nechtěl dát přetvořit už za života, i když mu Pán k tomu poskytl příležitosti a učinil všechna opatření. Jeho povaha se neshoduje s Bohem, a proto by nemohl být v nebeské rodině šťastný.

Užiteční služebníci

12. Co motivuje křesťana, aby udělal víc, než pouze svoji povinnost? Lze chápat jako zásluhu to, když splníme své povinnosti vůči Bohu a bližním? Luk 17, 7—10

Farizeové učili, že konáním dobrých skutků člověk získává Boží přízeň. Pán Ježíš to však popřel. Nikdo nemůže učinit Boha svým dlužníkem. Každý, kdo se domnívá, že zvláštní služba vykonaná pro církev nebo pro dobro lidstva mu dává takový nárok, měl by si všimnout, co toto podobenství učí. Sloužit Bohu je naší povinností. Nemůžeme za ni očekávat odměnu. Činnost je nutná, je však pouze přirozeným důsledkem naší lásky a vděčnosti za to, co pro nás Bůh učinil.

13. Jaké pohnutky naší služby Bůh přijímá? Luk 12, 36—37

Opět Lukáš poukazuje na to, že uředníci mají pokorně očekávat na Pána, ochotně sloužit a mají být

připraveni poslouchat. Vzpomeňme si na otce, jak nechal svého marnotratného syna ani mluvit o tom, co udělal, ale hned ho oblékl do roucha, jež svědčilo, že ho přijal. Tak Bůh přijímá i nás. Naše svědomí nás vede k tomu, abychom ho přijali i my, a to ne kvůli nějaké odměně, ale pro jeho dar lásky v Pánu Ježíši.

Souhrn a naučení

14. Jak podobenství dnešního úkolu ukazují na Boží postoj k hříšníkovi a k lidským snahám se zachránit?

Ježíš použil zřetelné ilustrace, aby ukázal omyl každého učení, které spasení zakládá na skutcích. Hlásal požehnání milujícího Otce, který ve svém Synu odpouští těm, kdo jsou věrní a zachraňuje je.

Bůh „nepřeslechne ani jedinou modlitbu, utírá každou i tajně prolitou slzu. Duch Boží odpoví i na nejslabší touhu člověka po Bohu a vyjde mu vstříc. Kristova milost působí ještě dřív, než v srdci vznikne touha a než člověk vysloví prosbu.“ (Kristova podobenství, 118)

Marnotratný syn řekl: „Otče, zhřešil jsem proti nebi i proti tobě, a nejsem více hoden nazývat se tvým synem.“ S jakou pokorou přicházíme k nebeskému Otci?

Ježíš řekl: „Kdo je věrný v nejmenší věci, je věrný také ve velké.“ Kde v mém životě začíná věrnost?

Abraham v podobenství řekl: „Neposlouchají-li Mojžíše a proroky, nedají se přesvědčit, ani kdyby někdo vstal z mrtvých.“ Poslouchám slovo Boží a jeho rady pro dnešní dobu?

8. úkol — 27. května 1989

ROZHODNUTÍ PRO BOŽÍ KRÁLOVSTVÍ

Základní verš: Luk 19,10

Jak pokračovala Ježíšova služba, některé židovské výklady Starého zákona vzbudily na jedné straně očekávání a na druhé straně vyvolaly nepochopení. Židé očekávali, že v této době bude už provždy nastoleno Davidovo království. Někteří se ptali: „Je Ježíš tím králem? Někteří ho nazývali královským titulem „Syn

Davidův“. Rovněž očekávali, že se v jejich době naplní mesiášská proroctví, jež ukazují na zásadní společenské a politické změny.

Je pravda, že Starý zákon zachycuje představu Boha, který panuje nad vesmírem. Ježíš toto postavení zaujímá, rovněž na sebe vztáhnul proroctví Dan 7, 9—13, volal k přípravě na velký soud, na němž svatí obdrží království. Židé věřili, že se všechna proroctví mají naplnit hned po příchodu Mesiáše a že kdyby Ježíš byl Mesiášem, obnovil by hned jejich království. Přehlédli skutečnost, že tato proroctví jsou podmíněna jejich přijetím Mesiáše a jejich duchovní přípravou na jeho království. Při svém prvním příchodu Ježíš založil království milosti. Všichni, kdo se stanou jeho občany, budou mít podíl i na věčném království, které on za určitý čas ustanoví.

Ježíšovo přicházející království zahrnuje soud — musíme tedy činit pokání. Království se blíží — musíme bdít a čekat. Království Mesiáše obnoví pokoj a spravedlnost, proto musíme žít pokojně a jednat spravedlivě. Syn člověka dá království svatým — musíme proto přijmout jeho spasení a být započítáni mezi svaté.

Doba Syna člověka

1. Před čím varoval Ježíš v souvislosti se svým návratem? Luk 17,20—23

Vyvarujme se toho, abychom určovali přesné časové hranice nebo termíny Ježíšova návratu. Takové názory mohou ve skutečnosti říkat: „Můj Pán dlouho nejde.“ Na druhé straně musíme jako děti světla rozeznávat dobu, ve které žijeme. Sledujeme-li znamení doby, udržuje nás to bdělé a připravené. Pokusy určovat čas Kristova návratu, jehož stanovení je pouze Boží věcí, spíše víru ničí než buduje. Připravenost je znakem silné víry.

2. Co by vzhledem k blízkosti Ježíšova příchodu mělo stát v popředí našeho života? Luk 17,33

Ti, kdo čekají jeho příchod, se prožíváním své víry zřetelně liší od těch, kteří hledají vysvobození v něčem jiném a ignorují Boží výstrahy.

3. Přejde Kristus pro vykoupené viditelně, anebo je

neviditelně „vychvátí“? Luk 21,27—28; Luk 17,34—36

Učení, známé jako „skryté vychvácení“, podle něhož budou svatí tajně vzati ze země před viditelným návratem Krista, je zcela nebiblické. Jeho zastánci se odvolávají na Ježíšovy výroky z Mat 24,39—41. Tyto verše však nic takového neučí. V celé kapitole jde vždy o doslovný, viditelný příchod Krista.

Zastánce

4. K čemu vyzývá Ježíš v podobenství o soudci a vdově? Koho představuje soudce? Luk 18,1—8

Výraz „nedá pokoj“ je přeložen z řeckého slova, jež znamená „dát ránu pod oko“. Soudce nebyl jen rozmrzelý z neodbytnosti vdovy, ale bál se i o svou pověst. Jedná se tu o Boží charakter a o povahu jeho lidu. Mezi spravedlivým a milosrdným Bohem a nespravedlivým soudcem je obrovský rozdíl. Jestliže soudce vyhověl neodbytné vdově, tím spíše laskavý Bůh bude víc než ochotný, aby vyhověl potřebám svých dětí. Protože jsou jeho, nenechá je bezbranné, ale nakonec se jich zastane (viz Dan 7,21.22).

Opravdová modlitba věřícího nezůstane bez odpovědi. Když Pán přijde jako ten, kdo odplatí, přijde zároveň jako Ochránce všech, kdo si uchovali čistou víru a uchránili se před hříchem.

5. Jak podobenství o farizeovi a celníkovi znázorňuje způsob, jakým Bůh zachraňuje člověka? Luk 18,13.14

Bohatství a království

6. Jaký vztah měl Ježíš k bohatému muži? Luk 18,22—24 (Mar 10,21)

Podobenství o marnotratném synu klade důraz na úctu k rodičům. V příběhu o tomto mladém bohatém knížeti Ježíš podtrhnul další přikázání. Ježíš nikdy nesnížil ani neopomenul vyzvednout význam Desatera.

V tomto příběhu se nejvíce projevil Ježíšův postoj proti zneužití bohatství. Bohatství je zrádné. Odvádí od Krista. Mladíkovo tvrzení, že zachovává Boží zákon, byl klam. Kristus ukázal, že jeho modlou je bohatství. Nemohl zachovat Boží přikázání, když bohatství stálo v popředí jeho zájmů. Miloval více Boží dary, než samotného Dárce. Odmítl nabídku věčného života a odešel, aby nadále sloužil světu.

Mnozí lidé ve svém životě dávají přednost časným hodnotám, majetku před Kristem a věčností.

7. Co chtěl apoštol Petr zdůraznit svojí navazující otázkou? Luk 18,26

Petr jako mluvčí učedníků neváhal zdůraznit, že oni „opustili všechno a šli za ním“. Zajímala je odměna. Ježíš je nepokáral, ale ukázal jim, že Boží odměna daleko přesahuje lidské bohatství.

Lukáš ve svém příběhu zanedlouho ukázal, jak to, co je zdánlivě nemožné, se může stát skutečností. Zacheus po spásném setkání s Kristem dává mnoho ze svého majetku chudým.

Slepota

8. Co učedníkům bránilo, aby pochopili Ježíšova jasná slova o jeho utrpení? Luk 18,34 (9,46;24,25.26)

Často nás může skličovat skutečnost, že nevíme, jaké má s námi Bůh záměry. Avšak modlitbou, studiem Božího slova a působením Ducha svatého můžeme pochopit, jaké plány má s námi Bůh.

9. Co nás o duchovním zraku učí příběh o slepém žebřákovi? Luk 18,37.38

Tento příběh ukazuje na ústřední myšlenku Lukášova vyprávění. Ježíš se nyní přiblížil „cestě z Jericha do Jeruzaléma“, poslední fázi své tři a půl leté služby. Za koho jej po všem jeho učení, svědectví a uzdravování lidé pokládají? Nazývají ho „Ježíšem z Nazareta“. Žebřák věděl víc — On je „Syn Davidův“. Ve své slepotě viděl jasněji než většina ostatních. Takto uvedl pozdrav, který Ježíše doprovázel do bran Jeruzaléma a až do chrámu. Žebřák představoval ty, o kterých Ježíš řekl, že je přišel vysvobodit (Luk 4,18.19).

Zacheus

10. Čemu nás o službě záchrany učí Ježíšovo jednání se Zacheem? Luk 19,9.10

Kdyby jeden verš mohl obsahovat celé téma Lukášova dvoudílného příběhu, byl by to verš 19,10: „Nebot Syn člověka přišel, aby hledal a spasil, co zahynulo.“ Tento verš ilustruje pravdu, kterou chtěl Lukáš zdůraznit. Při záchraně člověka je iniciativní Bůh. Stejně tak iniciativní se měla stát později církev.

11. Může nám příběh o Zacheovi ukázat širší souvis-

losti spásného díla Ježíše Krista? Luk 19,10

Příběh o Zacheovi obsahuje znaky podobenství. Zacheus představuje zvědavý, „světský“, ztracený svět. Ježíš sám je Bohem, který hledá a zachraňuje. Reptající zástup nám ukazuje spokojené, samospravedlivé lidi, kteří necítí potřebu se osobně změnit. Večeře v Zacheově domě představuje Boží pozvání všech lidí.

Bůh přichází s prosbou a s ujistěním ke všem, kdo chybují. Chce jim ukázat na jejich omyl, a vede je ku pokání. Jestliže však odmítají pokořit před ním své srdce, snaží-li se nad něj vyvýšit, musí nad nimi vyslovit odsouzení.

Souhrn a naučení

Ježíš zrušil přehradu mezi lidmi. Začal bořit zeď, která dělila Židy od pohanů, a kázat spasení celému světu. Ačkoli byl Žid, jednal nenuceně a svobodně se Samaritány, čímž odsoudil farizejské zvyky svého národa.

Ježíš uvedl Boží království do pohybu, abychom se mohli stát jeho částí, až Syn člověka přijde podruhé. Ti, kdo odpovídají na jeho volání, musí dát jeho království na přední místo a zanechat nesprávné náboženství a bohatství.

Otázky k přemýšlení:

Jak se můžeme chránit před sebevyvyšováním a sebevědomím, když vidíme všechno to dobré, co Bůh vykonal pro svůj lid? Jak může bohatství, nebo jeho nedostatek, podpořit nebo zeslabit mé osobní svědectví?

Odložil jsem všechny sobecké nároky na vlastní důležitost a hodnotu a přišel jsem k Ježíši jako prosté malé dítě?

9. úkol — 3. června 1989

BOJ SÍLÍ

Základní verš: Luk 21,36

Když Lukáš psal své evangelium, objevovaly se v mladém církvi problémy podobné našim. Mnozí se ptali, proč Pán svůj příchod oddaluje. Jak si má cír-

kev uchovat vědomí naléhavosti příchodu, když čas jde kupředu a Spasitel nepřichází?

Lukáš zaznamenal Ježíšovo učení a příběhy o něm, aby uchoval přesvědčení o brzkém Ježíšově návratu stejně silně a přitom aby církev informoval, že i když pozná dobu, nedoví se přesný termín návratu Pána. Tím se však doba před Ježíšovým návratem nestává bezvýznamnou. Ježíš i novozákonní autoři s ní počítali a ukazovali, co během ní lze očekávat. Raná církev žila v očekávání, jako kdyby měl „Pán přijít dnes“, a přitom jednala podle zásady „to číňte, dokud nepřijdu“. Přesně stejným způsobem pokračuje i dnešní „církev ostatků“.

Novozákonní autoři popsali dobu mezi odchodem a návratem Ježíše Krista jako údobí výrazné aktivity církve a rostoucí zmatenosti mezi lidmi ve světě, úměrné blízkosti příchodu. Během tohoto údobí se má dokončit svědecká úloha církve, musí se vyjasnit rozdíl mezi judaismem a křesťanstvím. Církev musí čelit odpadlictví a rozkolu. Duch svatý ji však bude podporovat a utěšovat.

Ježíš zdůraznil, že církev musí čekat ve víře a ve svědecké aktivitě, přitom však zůstává stále připravená na jeho návrat.

Podobenství o hřivnách

1. Na co ukazuje rozdíl mezi Lukášovým a Matoušovým podáním tohoto podobenství? Luk 19,11—27

Podobné poselství u Matouše 25,14—30 má jiný účel. Matoušovo podobenství nám připomíná, že všichni máme rozdílné darv: Lukášovo říká, že všichni máme jeden základní úkol — prožívat svou víru. Matoušův příběh nás soustřeďuje na služebníky a na jejich obchody, Lukáš nás však odkazuje na člověka vznešeného původu a na postoj jeho poddaných.

Nejstarší syn Herodesa Velikého, Archelaus, se vydal roku 4 př. n. l. na spěšnou výpravu do Říma požádat Augusta, aby mu přidělil stejné panství, jakým vládl Herodes Veliký. Hned za ním však přišli vyslanci Židů, kteří žádali, aby mu nebylo dáno žádné království. Augustus omezil jeho panství o více než polovinu. Tento příběh byl obecně znám a zřejmě se stal

základem Ježíšova příběhu. Občané v podobenství představují Židy, kteří odporovali Ježíši. Příběh nás vede k Ježíšově nářku nad Jeruzalémem (verše 41 a 42).

2. Co se děje s námi — správci a se svěřenými dary, když je nevyužíváme? Luk 19,26; 8,18

Za nejhorší způsob zabezpečení peněz v biblických dobách se považovalo jejich uschování v šátku nebo kapesníku. Takové zacházení vystavovalo peníze nebezpečí. Služebník v Matoušově podobenství provedl minimální bezpečnostní opatření — peníze zakopal. Ani to ho však neomlouvalo, protože nedal hřivnu do užívání.

Z Olivové hory

3. Jakou roli hrála Olivová hora v dějinách a v proroctví? 2 Sam 15,30; Zach 14,4

Ježíšovi současníci a pisatelé evangelií nám přibližují Ježíšovy časté návštěvy této hory stejně jako jeho vítězství v Getsemane a jeho uvěznění. To, co prožíval, bylo naplněním starozákonních proroctví a očekávání. Sám Ježíš potvrdil tato proroctví. Pokáral ty, kteří chtěli bránit učedníkům provolávat Ježíšovi slávu jako „králi, který přichází ve jménu Hospodinovu“ (Luk 19,38—40).

4. Co všechno vyjadřoval Ježíšův náрек nad Jeruzalémem? Luk 19,41—44

5. Vykonal Bůh pro záchranu Izraele ze své strany všechno? Mat 23,37—38

Židovský národ se stal obrazem lidí všech dob, kteří pohrdli nabídkou nekonečné Lásky. Slzy, které Ježíš proléval nad Jeruzalémem, byly vyvolány hříchy všech dob. V soudu vysloveném nad Izraelem mohou všichni, kdo odmítají výtky a výstrahy Božího svatého Ducha, číst svůj vlastní rozsudek.

6. Když Izrael zklamal, vzal Bůh zpět svou spásnou iniciativu a zaslíbení? Gal 3,26—29

Izrael zavrhl Syna zaslíbení. Bůh však své sliby neruší. Naopak, splnil je nám v Ježíši Kristu.

Střetnutí

7. Co Ježíše vedlo k vyprávění podobenství o zlychlých vinařích? Luk 19,45—47; 20,1—2

Když se zdálo, že se proti němu postavil celý svět, Ježíš odešel do chrámu. Udělal si z něho svou základnu, očistil ho a pak v něm učil evangelium o království.

8. Co chtěl Ježíš zdůraznit svým posluchačům podobstvím o vinaři? Luk 20,9—16 (Srovnej s Iz 5,1—7)

Stejné otázky, jaké nacházíme v tomto příběhu, se objevují i dnes. Podobenství, které Ježíš při této příležitosti vylíčil, se tedy nevztahuje pouze na Židy, ale je stále platné.

9. Proč se Ježíš přirovnal k úhelnému kamenu? Co ztratili Židé jeho zavržením? Luk 20,17—19; Ef 2, 19—22

Ježíš je Skála, Úhelný kámen, Základ stavby církve i života každého jednotlivého křesťana. V budoucnu však sehraje ještě jinou úlohu. Skála znamená rovněž soud nad hříšným světem. (Luk 20,18; Dan 2,34.44; Iz 8,14)

10. Jak můžeme dnes aplikovat Ježíšovu radu ohledně vztahu k vrchnosti? Luk 20,19—26

Křesťan se má zajímat o potřeby lidí, se kterými žije. Má podporovat všechny ušlechtilé a humánní snahy vlády své země. O změnu okolností se však bude snažit Božími prostředky, službou, a ne používáním moci. Pán Ježíš neusiloval o změnu společenského řádu mocenskou formou, ale položil základy nejlepších mezilidských vztahů. Jen vnitřně proměnění lidé dokážou vybudovat dokonalé společenství.

11. Který židovský zvyk se stal podnětem pro otázku saduceů o vzkříšení? Luk 20,29—31 (Rut 3,9; 4,14)

Pro Židy mělo manželství význam hlavně jako pokračování stvoření a záruka spojitosti rodiny nebo rodu. Ježíš obrátil pozornost tazatelů na společnost, kde všichni budou Božími dětmi, nikdo nebude umírat a manželství bude pro zachování rodu zbytečné. Na nové zemi budou mít osobní vztahy nový základ. Ačkoli o něm víme poměrně málo, věříme, že štěstí a hluboká radost, jakou můžeme prožívat ve spořádaném manželství, bude prostupovat všechny lidské vztahy.

Znamení závěru

12. Když „konec nenastane hned“, jaký význam potom mají znamení, uvedená v následujících verších? Luk 21,9—11

Nejdůležitější pojmy v Ježíšově učení jsou vytrvalost a trpělivost. „Když vytrváte, získáte své životy,“ řekl Ježíš (Luk 21,19). V podobenství o rozséváči jen někteří zachovávají slyšené Boží slovo v srdci. Pro ty, kteří čekají na Ježíšův příchod, má vytrvalost zvláštní význam.

13. Jaká zaslíbení budou posilovat Boží lid během sedmi posledních ran? Žalm 91,4—8; Zj 18,4.5

Ti, kdo obětovali všechno pro Krista, jsou nyní v bezpečí skryti jako v úkrytu Pánova paláce. Prošli zkouškou a před světem i před těmi, kteří pohrdli pravdou, osvědčili svou věrnost tomu, jenž za ně zemřel... Byli vysvobozeni. Jejich hlasy se pozvedají ve vítězoslavném zpěvu: „Bůh je naše útočiště i síla, ve všelikém soužení pomoc vždycky hotová.“ (VLB, 454).

14. Jaký je rozdíl mezi reakcí nevěřících a věrných na poslední události? O čem to svědčí? Luk 21,25.26

Znamení, která Ježíš popsal, vyvolávají strach a obavy lidí. Z úst prvních křesťanů znělo volání naděje — Maranatha — „Náš Pán přichází“. My je můžeme dnes opakovat. Můžeme totiž vidět znamení a divy na vlastní oči.

Lukáš říká, že „všechn lid k němu přicházel už časně zrána do chrámu, aby ho poslouchal.“ Potřebujeme Ježíše slyšet i nyní! Potřebujeme zachovávat a milovat jeho slova! Je v nich život a pravda. Jsou bezpečným průvodcem.

Souhrn a naučení

Před třemi roky byli služebníci chrámu zahanbeni tím, že z něho prchli na Ježíšův příkaz. Od té doby se divili, proč měli takový strach a proč bez odmluvy uposlechli tohoto prostého muže. Přesto byli nyní ještě víc vyděšení než poprvé a ještě rychleji uposlechli Kristova příkazu. Nikdo se neodvážil pochybovat o jeho moci.

Ježíš nejen tímto činem, ale i podobenstvím o hřiv-

nách stejně jako svým královským vjezdem do Jeruzaléma ukázal, že jeho poslání provází Božská autorita. V těchto dnech před závěrečným bojem chtěl zároveň povzbudit učedníky, připravit je na následující události a ukázat jim znamení svého příchodu.

- Jak příběh o Ježíšově životě přinesl naději a spasení mně osobně?
- Co mi pomůže zachovat si víru i ve „starostech o tento život“?
- Čemu dávám přednost ve svém svědectví? Ježíšově zachraňující lásce nebo znamením jeho příchodu nebo jiným naukám církve? Co bych měl dávat na první místo?

10. úkol — 10. června 1989

CESTA KŘÍŽE

Základní verš: Luk 22,29

Inspirován Duchem svatým píše Lukáš o tom, který přišel, aby hledal a zachránil člověka. Už při početí Marie z Ducha svatého ukazuje, že Ježíš byl současně člověkem i Bohem. Nazývá jej jmény, která vyjadřují spasení — Ježíš (Hospodin je spása), Spasitel, Kristus (Mesiáš), Pán, Svatý Boží. Přibližuje nám jej jako Syna člověka, ukazuje jeho spojení s Otcem a dále to, jak uzdravoval nemocné, učil o království Božím, žil bezhříšným životem, zemřel za naše hříchy a ukázal svou moc nad smrtí.

Celý jeho život nám přináší spasení. Nejenom jeho život na zemi, ale život od počátku světa až do jeho skonání. Vždy byl, je a vždy bude Spasitelem světa (Zj 13,8). Svou smrtí na kříži nás vykoupil ze smrti.

Vstříc kříži

1. Proč došlo k ukřižování Ježíše právě o velikonočích? Luk 22,1; 2 Moj 12,3.7.13—14

Velikonoční beránek byl předobrazem našeho velikonočního Beránka — Krista, který byl obětován za naše hříchy. Ježíš skonal v době večerní oběti, kdy Židé obětovali velikonoční beránky. (2 Moj 12,6)

Ježíš šel cestou, která vedla přes utrpení a smrt ke slávě. Naplnil tím Boží vůli, proroctví Starého zákona i vlastní předpovědi, o kterých čteme v evangelích.

**2. Jaká naděje byla ukryta v obřadu velikonoc a do-
dnes je jádrem obřadu večeře Páně? Luk 22,15—18;
2 Moj 12,12—14**

Ve večeři Páně je ukryta symbolika Ježíšovy oběti. Slavením večeře Páně vyjadřujeme, že Ježíš je naším Spasitelem. V přijetí oběti Beránka Božího sdílíme společnou naději na příchod našeho Pána (1 Kor 11,26).

Skutečnost, že Ježíš věděl, jaký osud jej čeká, pomáhá i nám v našich zkouškách a nesnázích.

3. V čem často zrazujeme svého Pána? Luk 22,24,27

**4. Kterým příkladem a poučením Ježíš ukázal na hod-
notu služby? Luk 22,24—27; Jan 13,4—17**

„Těm, kdo pochopí ducha této služby, se úkon umý-
vání nohou nemůže stát pouhým obřadem. Dítky Boží
se jím zavazují, že zasvětili život nesobecké službě. Pole
jejich činnosti je tak rozsáhlé, jak rozsáhlé bylo poie
činnosti Mistrový. Ti, kdo byli s Kristem v horní síni,
nebudou meškat a budou sloužit tak, jako sloužil on.“
(TV, 459)

**5. Co měl udělat Jidáš i Petr, aby je satan nepřemohl?
Luk 22,3—4; Jakub 1,13—15**

Uvěznění

**6. Čím je pro nás „kalich nové smlouvy“? Luk 22,20;
Iz 51,17**

Před několika hodinami podal Ježíš svým učední-
kům kalich nové smlouvy. Tento kalich se musel nej-
prve vyplnit na něm samotném. On první okusil kalich
hořkosti, smutku a samoty. A právě v ten okamžik
nastupuje vítězství.

**7. Jak to, že můžeme považovat Jidášovu zradu za
dílo sil temnosti a současně za vyplnění Boží vůle?
Luk 22,42,53; Jan 12,31**

V zahradě Getsemane se naplnila a splynula dvě
zdánlivě protikladná proroctví. Proroctví o trpčícím
služebníkovi z Iz 53 a vítězná vize Syna člověka
z Dan 7.

**8. Co znamenají tři tituly, kterými je Ježíš označen
v Luk 22,67—70?**

Ježíšova slova, že usedne po pravici moci Boží, obsahují v sobě naplnění Božího slibu o Ježíšově prostřednické službě (Mesiáš), o sestoupení Ducha svatého a o rozvoji evangelia (Syn člověka) a o království slávy (Syn Boží). Židovská rada však nebyla ochotna nic z tohoto slyšet ani přijmout.

Soud

9. Jaká obvinění vznesla židovská rada proti Ježíšovi? Luk 23,2 (viz také Luk 17,20; 19,38; 20,20)

Svým životem a dřívějšími výroky Ježíš ukázal, že ani jedno z těchto tří obvinění se nezakládalo na pravdě. Pozorujeme, jak Židé neustále zatvrzovali svá srdce i ve chvíli, kdy i Římané chtěli přijmout kompromis.

Ježíš je nám příkladem i v tom, jak se máme bránit proti těm, kteří nás pomlouvají a pronásledují. Avšak tam, kde už jej nikdo nechtěl slyšet, nemělo žádný smysl se obhajovat. Povšimněme si také, že Pilát prohlásil Ježíše třikrát za nevinného a Židé třikrát požadovali jeho smrt.

10. Jaký podíl odpovědnosti za odsouzení Krista na sebe bereme, když hřešíme? Žid 6,6

Často se snažíme vyhnout rozhodnutí nebo si alespoň nepřiznat vinu. Pilát se snažil čtyřikrát vyhnout rozhodnutí o Ježíšovi. Nejprve chtěl, aby rozhodnutí udělal někdo jiný. Dvakrát se pokusil navrhnout kompromis a nakonec vydal Ježíše Židům, aby s ním udělali, co sami chtěli. Pilát se nezbavil viny za to, co se odehrálo na Golgotě. Ježíše však přivedly na kříž i naše hříchy!

11. Proč je Kristův kříž základem naděje každého člověka, který činí pokání? Řím 5,1—2

Jak přicházíme ke kříži? S posměchem, s klapkami na očích, ze zvědavosti nebo s kajícím srdcem? Náš přístup je důležitý, protože ten rozhoduje o našem zařazení. Buď jsme uznáni nevinnými, protože jsme Kristovu oběť přijali, nebo vinnými, protože jsme ji odmítli a nepřijali.

Na kříži

12. Koho zahrnul Ježíš do své prosby o odpuštění na kříži? Luk 23,34

13. Co všechno se snažili zpochybnit ti, kteří stáli okolo kříže? Luk 23,35—39

Snažili se zpochybnit jeho mesiášství a smáli se možností, že by mohl být králem. Lotr vyjádřil své pochybnosti o tom, zda Ježíš splnil své poslání.

Přesto se Ježíš modlil za své nepřátele: „Otče, odpusť jim, vždyť nevědí, co činí.“ Nemyslel na vlastní utrpení, ale na strašnou odplatu, která je čeká.

14. Pokusme se sami odpovědět na následující otázky:

Co je to ráj? (2 Kor 12,2—4)

Vstoupil Ježíš do ráje hned v den svého ukřižování? (Jan 20,17)

Kdy vstoupí do ráje ti, kteří obdrží spasení? (Mat 25,31)

Ze stavby a struktury řecké věty z Luk 23,43 nelze usoudit, zda slovo „dnes“ se vztahuje ke slovu „pravím ti“ anebo k „budeš“. Její obsah však můžeme chápat v souladu s dalšími jasnými výroky Písma o stavu člověka po smrti.

15. Proč klade bible takový důraz na ukončení židovského obětního systému? Žid 10,19—20

Kříž současně rozdělil i spojil věky. Nezměnil Boží vztah k nám, ale umožnil každému člověku přístup k trůnu milosti.

Télesné utrpení i nevýslovná duševní úzkost, která naplnila Ježíšovo nitro, když Otec skryl svou tvář, promlouvá ke každému člověku: To pro tebe snáší Boží Syn břímě vin, pro tebe vítězí nad nadvládou smrti, pro tebe otevírá brány ráje.

Souhrn a naučení

Povšiml sis, jak jednotlivé příběhy z evangelia Lukášova nabízejí život, odpuštění a spasení skrze Ježíše Krista? Příště začneme studovat knihu Skutky apoštolů a uvidíme, že raná apoštolská církev zvěstovala právě toto poselství.

Zamysleme se během večerních pobožností nad těmito otázkami: Jaký podíl měly moje hříchy na smrti Spasitele?

Nezklamal jsem dnes ve chvíli, kdy jsem mohl vyznat svého Pána?

Nezaměřil jsem dnes své myšlení i jednání jen na

sebe? Jaký byl dnes můj vztah k lidem okolo mě a k mé vlastní rodině?

Splnil jsem dnes to, co jsem slíbil Bohu při svém křtu?
Jak by Bůh hodnotil můj dnešní den?

11. úkol — 17. června 1989

VZKŘÍŠENÍ A NANEBEVZETÍ

Základní verš: Luk 24,26

Protože Ježíš zvítězil nad smrtí, můžeme přinést dobrou zprávu o spasení každému člověku. Když Kristus vstoupil k Otcovu trůnu, poslal Ducha svatého, aby dal moc a sílu všem, kteří věří v Syna Božího. Věřící pak obdrželi dary Ducha, kterými měli oslavovat Spasitele a pomáhat při záchraně hynoucích.

Přímým pokračováním Lukášova evangelia je kniha Skutky apoštolů. V jistém smyslu bychom ji mohli nazvat Skutky Ducha svatého. Všechno, o čem v nich čteme, se stalo proto, že Ježíš se nachází po pravici Boží.

Z důkazů o stejném autorství ev. Lukáše a Skutků uvedme alespoň několik:

1. Jazyk a styl vyprávění.
2. Obě knihy jsou proniknuty myšlenkou, že evangelium je určeno všem národům a že boří všechny bariéry.
3. Způsob jak se Ježíš a křesťanská církev bránili proti falešným nařčením.
4. Shoda v mnoha podrobnostech.
5. Společná témata v obou knihách.

Evangelium sepsal Lukáš podle vyprávění očitých svědků, ale ve Skutcích píše „o nás“, říká „my“. Vyplývá to ze skutečnosti, že často osobně doprovázel Pavla na jeho cestách. Evangelium bylo napsáno asi v letech 58—59 po Kr. a kniha Skutků asi o tři roky později. Proto, že lze Skutky datovat do těchto raných let, mluví skutečnost, že v nich není zmínka o smrti Pavla ani Petra. Lukáš také nezaznamenává zničení Jeruzaléma v roce 70.

Pohřeb a vzkříšení

1. Která vyznání víry zaznamenal Lukáš v závěru 23. kapitoly? Luk 23,40—42.47.50—53

Tři pozorovatelé tragédie uznali Ježíše jako Božího Syna. Lotr na kříži obdržel za své vyznání ujištění, že jej Ježíš vezme do svého království, setník velebil Boha (Mat 27,55) a nakonec vyznal veřejně svého Pána Josef z Arimatie. Matouš přitom zaznamenává, že většina z dvanácti apoštolů Ježíše před soudem opustila ve chvílích, když Ježíš trpěl.

2. Jak umísťuje Lukáš sobotu v týdenním cyklu? Luk 23,54—24,1

Lukáš zaznamenává pečlivě události i čas, kdy se staly. „Den přípravy“ (pátek) — v židovském týdnu to byl den před sobotou. „Začala sobota“ — pátek večer. Doslova je zde napsáno: „rozsvítilo se“. Zřejmě to znamená východ večerky nebo rozsvícení lamp.

3. Komu bylo oznámeno narození a vzkříšení Ježíše? Luk 1,28; 24,5

V Lukášově evangeliu čteme, jak byly ženy vůči Pánu Ježíši starostlivé a soucitné. Ze stejného důvodu přišly ženy k hrobu s vonnými mastmi a olejem. Zbožné a pokorné ženy přinesly zprávu o Ježíšově vzkříšení, stejně jako bylo Marii a Alžbětě oznámeno jeho narození.

4. Kdo všechno byl u prázdného hrobu? Luk 24,10—12; Jan 20,1—3; Marek 16,1

Členové rané církve se později jistě často dotazovali těchto prvních svědků vzkříšení. Jak přesvědčivé muselo být jejich svědectví, vidíme na rozkvětu rané křesťanské církve.

Smrt a vzkříšení Ježíše je zárukou našeho spasení. Spasení závisí na Bohu, ne na nás samotných. Na tom, co Bůh učinil ve smrti a vzkříšení svého Syna, je založena naše víra (1 Kor 15,17).

Konec pochybnostem

5. Co čteme v evangeliu o Ježíšovu lidství po jeho vzkříšení? Luk 24,30.39—43

Ježíš Kristus, skutečný Mesiáš, vstupoval k Bohu jako Syn člověka. Hned po jeho vzkříšení se objevily některé falešné výklady. Říkalo se, že Ježíš vlastně byl nehmotným duchem.

V prvních staletích po Kr. vzniklo filosoficko-náboženské hnutí zvané gnosticismus. Snažilo se zahrnout Krista a křesťanství do svého učení, ale nepřijalo Ježíšovo lidství. Lukáš i Jan tyto názory vyvrací (1 Jan 4,2).

6. Co se můžeme naučit z Ježíšova jednání a hovoru s dvěma učedníky cestou do Emaus? Luk 24,25—30

K předání radostné zvěsti můžeme účinně využít Písmo i okolnosti. Pověření k nesení evangelia platí i pro nás Porovnej závěrečné verše jednotlivých evangelii, které obsahují toto pověření!

7. Jak Bůh vyznačil cestu svému lidu, který čeká na Ježíšův návrat? 2 Petr 1,19; Zj 12,6; 14,6—7

Život Pána Ježíše byl naplněním proroctví. Proroctví se naplnila v řadě událostí v historii a stejně tak se proroctví naplňují i na nás. Období dlouhého očekávání Mesiáše před dvěma tisíciletími má svou obdobu i v dnešních dnech.

Úvod do knihy Skutky apoštolů

Kniha Skutků je pokračováním událostí sepsaných v Lukášově evangeliu. V evangeliu čteme o počátcích církve a ve Skutcích o rozvoji církve. Skutky pojednávají o naplnění zaslíbení o seslání Ducha svatého.

Ježíš Kristus, který usedl po pravici Boží, dává sílu těm, kdo budují jeho církev. V 1. a 2. kapitole čteme, jak splnil zaslíbení o seslání Ducha svatého na čekající učedníky. S touto mocí zahájila skupina věřících evangelizační práci. Ani pronásledování ani vnitřní problémy ve sborech a církvi však nezabránilly šíření evangelia. Děly se zázraky, pohané i Židé uvěřili v Ježíše Krista a dokonce z největšího pronásledovatele křesťanů se stal misionář, který šířil víru po celém římském impériu.

Lukáš zdůrazňuje, že Kristus je Spasitelem světa, ukazuje zásady evangelizační práce a vyzdvihuje důležitost modlitby.

Kniha Skutků je ovšem jenom počátkem toho, co učinili Ježíšovi následovníci. Další dějiny a dnešek pší následující kapitoly. Největší vylití Ducha svatého stále leží před námi. Bůh čeká, až budeme připraveni. Teprve pak bude dokončena kniha o dějinách

církve a pak přijde Ježíš Kristus. Skutky jsou vlastně předobrazem moci, s kterou bude neseno svědectví v poslední době.

8. Čím pověřil Ježíš své následovníky? Luk 24,47

Ježíš jim dal pověření nést evangelium všem lidem. Navštěvoval své učedníky ještě po čtyřicet dnů, a proto mohli učedníci začít své poslání s takovou jistotou.

Tato doba se podobala čtyřiceti dnům, které strávil Ježíš na poušti. Syn člověka byl pak připraven zahájit svou práci. Po čtyřiceti dnech byli učedníci připraveni nést evangelium do celého světa.

9. V čem bylo třeba změnit názory učedníků? Sk 1,6

Učedníci stále ještě očekávali doslovné království na zemi. Museli nejprve poznat duchovní podstatu království Božího, které nezávisí na vnějších okolnostech.

Andělé ve verši Sk 1,11 napomenuli učedníky, aby spěchali do Jeruzaléma a očekávali další události. Stejně tak je práce na Božím díle a předávání zvěsti evangelia pro nás tím nejlepším způsobem, jak můžeme vyjádřit svou radost z blížícího se Ježíšova návratu.

Modlitební očekávání

10. Jakou roli hraje modlitba v přípravě na zaslíbené vylití Ducha svatého? Na koho může být vylit Duch svatý? Sk 1,14; 4,31

Modlitba je nejdůležitější činností křesťana. Jedině modlící se církve může úspěšně bojovat proti všemu zlému.

11. V čem nám pomáhá Duch svatý? Sk 1,8

V evangeliích sestupuje Duch svatý na jednotlivce, ve Skutcích pak na celé křesťanské hnutí. V evangeliu Lukáše sestoupil Duch svatý na hlavu, kterou je Kristus, a ve Skutcích na tělo Kristovo, kterým je církev.

12. Co znamenala „apoštolská služba“ (Sk 1,25), ke které byl vybrán Matěj?

Židovská obec, která měla asi sto dvacet lidí, mohla si zvolit svoji samosprávu. Počet uvedený ve v. 15 tedy dával tuto pravomoc i obci věřících.

Dvanáct učedníků povolal Pán Ježíš zřejmě proto, že Izrael měl dvanáct kmenů (Zj 21,12—14).

13. Co je základním předpokladem k tomu, aby nám Bůh dal sílu k dokončení jeho díla?

Souhrn a naučení

K dalšímu prohloubení viz TV 550—559.

Jak můžeme podpořit své vlastní duchovní vzkříšení? Život je dnes tak složitý a plný spěchu — jak v něm můžeme najít čas se „neustále modlit“ a „být stále s Pánem“?

Přijal jsem skutečně Ježíšovo povolání?

Co je tím mým Jeruzalémem, Judstvem a Samařím?

12. úkol — 24. června 1989

SESTOUPENÍ DUCHA SVATÉHO

Základní verš: Sk 2,33

V knize Skutků můžeme nalézt tyto základní myšlenky: Skutky křesťanské církve jsou pokračováním líčení mocných Božích činů ze Starého Zákona a ze života Ježíšova. Zpráva o spasení není ničím, co by nepatřilo do dějin. Hlavním úkolem církve je svědčit, že Ježíš je Spasitelem. Úspěch je provázen i opozicí. Církev pronásledovali nejprve Židé, pak pohané a nakonec i římské úřady. Víra se ale přesto šířila a církev rostla. Evangelium je určeno všem národům a každému člověku. Církev potřebovala organizaci a řád už na počátku. Přestože Duch sestoupil na všechny, neměli všichni stejné dary.

Křest Duchem svatým

1. Jak se projevil dar jazyků o letnicích? Sk 2,4

Vykladači přinesli o tomto místu Písma mnoho různých názorů. Např.:

— Apoštolové mluvili řecky a řečtině rozuměli všichni. Zázrak, jestli se vlastně nějaký stal, byl v tom, že nevzdělaní lidé z Galileje mluvili plynně řecky.

— Zástup lidí dostal schopnost rozumět tomu, co vlastně nebylo řečeno v jejich rodném jazyce.

— Učedníci vzývali Boha jakýmsi extatickými jazyky. Petr měl dar vykládat jazyky a tak všichni rozuměli tomu, co učedníci říkali.

— Apoštolové mluvili různými cizími jazyky. Mnoho vykladačů uvádí, že tato alternativa nejlépe souhlasí s celkovým pojetím Písma.

E. G. Whiteová píše: „Různost jazyků byla pro hlá-
sání evangelia velkou překážkou. Duch svatý učinil pro
učedníky to, co by nedokázali zvládnout za celý život.
Nyní mohli hlásat pravdy evangelia v cizích zemích,
neboť ovládali jazyky těch, pro něž pracovali.“ (SA, 28)

**2. Všimněte si, z kolika různých národů sestávalo
shromáždění o letnicích. Dokážeš je najít na mapě?
Skut. 2,5—11**

Petrovo kázání

**3. Proč vztáhl Petr proroctví, které se týká posledních
dnů, na svoji dobu? Sk 2,17**

Raná církev považovala období po nanebevzetí Ježíše
Krista za počátek doby konce, kdy se má naplnit Boží
spravedlnost a kdy Bůh ustanoví na zemi své králov-
ství. Nový zákon také ale objasňuje, že tyto „poslední
dny“ budou ve svém trvání přerušeny. Proto není
správné vykládat Petrova slova tak, že očekával druhý
příchod již před rokem 100.

4. Kdo seslal Ducha svatého a proč? Sk 2,33

Ve svém kázání Petr jasně ukázal, že Ducha svatého
seslal Ježíš Kristus. Stejně jako Otec poslal Syna,
poslal i Syn Ducha. Nesmíme si ale myslet, že z tohoto
vyplývá podřízenost Syna či Ducha. Spíše se jedná
o různé projevy jednoho Boha.

**5. Proč Petr tolikrát uvádí, že Ježíš usedl po pravici
Boží? Co tento obrat znamená? Sk 2,25.30.33.34**

Máme mocného Velekněze, který vstoupil až před
Boží tvář. Usedl po pravici Boha a má tedy právo
i moc jednat jako Soudce.

Vylití Ducha svatého o letnicích začíná další fází Je-
žíšova spásného díla, předpovězeného starozákonním
proroctvím o 2 300 dnech. Teprve po jeho vyvrcholení
v r. 1844 začíná závěrečná část, Boží soud.

**6. Jak se početně rozrůstala obec věřících a o čem to
svědčilo?**

Od letnic začíná velká žeň v počtu těch, kteří uvěřili :

Sk 1,15 — 120 věřících;

Sk 2,41 — „přidalo se na tři tisíce lidí“;

Sk 2,47 — „Pán denně přidával ty, které povolal ke
spáse“;

Sk 4,4 — „... mnozí uvěřili, bylo jich na pět tisíc“;

Sk 5,14 — „stále přibývalo mnoho mužů a žen“;

Sk 6,7 — „...počet učedníků v Jeruzalémě velmi rostl.“

7. Které prvky ze života rané církve dopomohou k obdobnému růstu i v naší době a sboru? Sk 2,42—47

Jen ti, kdo přijímají stále novou a novou milost, budou mít dost síly pro svou denní potřebu i pro to, aby mohli této síly využít. Nečekají na zázračné schopnosti získávat duše, ale nabízejí se denně Bohu, aby je použil jako prostředku pro své cíle.

Víra, která uzdravuje

8. Proč byli apoštolové po uzdravení chromého pronásledováni? Sk 3,6; Skut 4,1—3

Apoštolové použili jména Ježíše Krista. Vůdcové Izraele nemohli přijmout zázrak v jeho jménu, když už předtím Ježíše veřejně odmítli a odsoudili.

9. Jakým způsobem můžeme získat stejný zdroj moci jako Petr a Jan při zázraku u chrámové brány? Sk 3,2; Luk 18,35—43

Mocné zázraky doprovázely nejen práci Petra a Jana, ale i Pavla. Církev pracovala ve stejném duchu a ve stejné síle jako její Pán. Satan přitom ztrácel své pozice vlády nad lidstvem a mnozí byli vytrženi z jeho poddanství. Následovníci Ježíše otevírali nové stránky kalendáře „léto Hospodinovy přízně“ (Iz 61,1—9).

10. Co bylo základním kamenem prvních kázání? Sk 3,18

Ani učedníci dříve nemohli pochopit, že Mesiáš musí trpět. Ježíš jim to přitom vysvětloval několikrát. Utrpení Mesiáše bylo pro Židy těžko přijatelné, protože s ním padaly veškeré nacionalistické naděje Izraele.

11. Jakou časovou posloupnost uvádí Petr ve svém kázání? Sk 3,19—20

Nejprve je třeba, abychom činili pokání a obrátili se, pak nám mohou být naše hříchy odpuštěny. Po období usilovné práce církve nastane slavný příchod Ježíše Krista.

Právě dnes čekáme mocné působení Ducha Božího jako o letnicích, jehož důsledkem bude žeň nově obrácených duší ze všech národů, včetně Židů.

Není jiného jména

12. Jaká je první otázka těch, kteří se bojí víry a jejich důsledků? Sk 4,7

Veliká odezva na Petrovo kázání vyvolala nepřátelství u duchovních vůdců Židů. Uvědomili si přitom, že křesťanství už do jejich věrouky nemůže být zahrnuto.

Petr se pokusil jejich námitky vyvrátit, ale toto odmítnutí pokračuje dodnes. Ten, kdo nechce uvěřit, zdroj pravé radosti v Kristu nenalezne. Hříšník, který setrvává v odporu, dostává se tam, kde ho už Duch svatý nemůže ovlivnit.

13. Jak se bránil Petr před radou? Sk 4,8—13

O učednících po proměnění Krista je psáno, že v závěru tohoto podivuhodného výjevu „neviděli nikoho, než jediného Ježíše.“ (Mat 17,8) „Jediného Ježíše“ — v těchto slovech je obsaženo tajemství života a moci, jímž se vyznačují dějiny rané církve.

Souhrn a naučení

Když se hlasatelé evangelia ráno co ráno sklánějí před Pánem a obnovují svůj slib oddanosti, posílá jim Bůh svého Ducha s jeho oživující a posvěcující mocí. Mají pak jistotu, že jim Duch dá vše, co potřebují pro práci na díle Božím.

Raná církev studovala Starý zákon a kazatelé používali mnohé pasáže ve svých kázáních. Sledujme proto také více i Starý zákon.

Snažme se otevřít Kristu svoje srdce. Učedníci jej měli ve svých srdcích, a proto jeho světlo, láska a moc z nich vyzařovaly tak, že ostatní lidé žasli. Jejich spojení s Kristem bylo pevnější, než když s nimi byl na zemi jako člověk.

Které dary Ducha mi byly dány?

Využívám je k rozvoji Božího díla?

Jaké svědectví vydávám svým životem? Jaké v práci, sousedům, doma?

Která jsou ta „další jména“, která mne odvádí od jména Ježíš Kristus?

Nezakládám si příliš na svém postavení ve sboru nebo v církvi? Nebo na svém vzdělání či na svém úsudku?

ROSTOUCÍ CÍRKEV

Základní verš: Sk 4,29

Mohlo by se zdát, že Ježíš Kristus by se vlastně nestal Spasitelem světa, kdyby jeho následovníci nevynaložili tolik úsilí na evangelizační práci. Toto úsilí je však výsledkem přijetí daru Syna a daru Ducha svatého. Proto se může šířit zvěst evangelia.

Duch svatý dává věřícím schopnost svědčit o Ježíši jako o Pánu a Spasiteli. Nebyl seslán proto, aby naše práce byla bez problémů. Lukáš ukazuje, že církev musí při misi očekávat překážky. Budeme číst o modlící se církvi. Pozorujme, co je přimělo pokleknout k modlitbám.

Církev se dostávala do nejrůznějších sociálních i kultovních situací. Cestující misionáři se dostali do Samaří, do světácké Antiochie a všude tam, kde byl roztroušen židovský národ. Dostali se i do centra řecké vzdělanosti a dokonce zakleпали i na dveře Césarova paláce. Odpověď ve Skutcích povzbuzuje i nás při misijní práci po celém světě.

S odvahou

1. V čem spočívala síla a působivost kázání prvních křesťanů? Sk 4,13

Když Lukáš vysvětluje příčiny úspěchu apoštolů, používá slovo „odvaha“. Řecký výraz zde znamená „otevřenost a upřímnost“. Tak mluvili apoštolové i před těmi, kteří se stavěli proti nim. Mluvili veřejně a otevřeně o pravdě, kterou poznali. Věřící se společně a jednomyslně modlili za tuto odvahu a jejich modlitby byly vyslyšeny.

2. Co znamenal zázrak uzdravení chromého pro obrácené i pro neobrácené? Sk 4,4.17—18

Pro následovníky Ježíše znamenal potvrzení jejich víry. Pán přece slíbil, že bude své služebníky doprovázet znameními: „kdo věří ve mne, i on bude činit skutky, které já činím.“

I neobrácení pochopili, že se jedná o zázrak, který způsobil Bůh. Židovští představitelé ale nechtěli, aby

se rozneslo, že odmítli a odsoudili Ježíše. Proto jim bylo milejší, aby se lidé nedozvěděli skutečnou pravdu. Může přivést neobráceného člověka zázrak k tomu, že uvěří?

3. Jak se máme připravovat na obhajobu, když nás budou obviňovat? Luk 21,14—15

Na obhajobu Ježíše musíme mít s Ježíšem spojení. Naše vlastní slova nám stačí jen na obhajobu nás samotných. Koho chceme obhájit — sebe před svými blízkými nebo spolupracovníky, anebo Ježíše před světem?

4. Které historické události měli apoštolové na mysli ve verších Sk 4,24—27?

Ti, kteří chtěli ničit Boží dílo, byli jako Filištinští. Představitelé židovského národa udělali totéž, co v očích jejich předků bylo zavrženíhodné — spojení s pohany.

5. S jakým záměrem psal Lukáš Skutky? Sk 4,13.24.31
Bůh skrze Lukáše k nám promlouvá, abychom se spojili k první neohrožené skupině věřících. Chce, abychom si byli jisti v nejrůznějších situacích, a proto uvádí řadu příkladů krizových situací, ve kterých se můžeme octnout i my. Když je budeme studovat pozorně, pochopíme lépe, jak nám může Bůh pomoci.

Musíme si stále uvědomovat, kdo je zdrojem naší síly, naší potřeby odvahy a neustálého přebývání v Ježíšově přítomnosti a potřebu spolupráce s ostatními při předávání svědectví.

6. Vyhledej ve Sk 1—3 jména, kterými byl označen Ježíš. Jaký měla raná církev názor na postavu Ježíše? Co chtěli věřící vystihnout touto rozmanitostí výrazů?

Sami si můžeme vytvořit tento seznam: Ježíš, Pán, Pán Ježíš, Ježíš Nazaretský, muž potvrzený Bohem, tvůj Stvatý, Kristus, Ježíš — Pán a Mesiáš, Ježíš Kristus, Syn Ježíš, Původce života.

Jedné mysli a jednoho srdce

7. Co bylo základním rysem rané církve? Sk 4,31—33

Všichni měli společný cíl, cítili vzájemnou touhu a bratrství. Jejich krásným rysem bylo nesobectví a potřeba rozdělit se s ostatními o všechno.

Často se ve Skutcích vyskytuje slovo „svorně“. Uka-

zuje nám jednotu, které je dnes třeba stejně jako tenkrát. Měli bychom se opět obrátit k této čisté víře a znovu se zasvětit službě. Snad nechceme společně vzývat Boha na modlitbách a nechceme se nechat ovlivnit Duchem Božím? Nechceme snad přijmout moc Ducha svatého?

8. Jak se liší přímé odmítnutí slova Božího od postoje Ananiáše a Zafiry? Sk 5,3

Odmítnutí pravdy ještě nemusí být hříchem proti Duchu svatému. Lukáš nás neustále varuje před sobectvím a ukazuje, k čemu vede.

Konflikt s představiteli židovského národa

9. Proč se proti apoštolům ozvala saducejská část rady? Sk 5,17.30—31

Apoštolové nazývali sami sebe svědky Ježíšova vzkříšení. To nevadilo farizeům, pro které byl tento výklad přijatelný. Ze stejného důvodu se saduceové obrátili i proti Pavlovi.

Židovská rada byla složena ze tří částí: (1) starší, kteří byli představiteli vážených aristokratických rodin, (2) bývalí velekněží a kněží, kteří vzešli ze čtyř rodů, z nichž pocházela většina velekněží, (3) zákoníci, kteří patřili většinou mezi farizee. Rada měla 70 členů a jejím vedoucím byl nejvyšší kněz, který celému národu předsedal.

10. Jakou praktickou pomoc dal Bůh svým služebníkům při evangelizačním úsilí? Sk 5,15—16

Moc uzdravovat, která byla dána Petrovi, má svůj odraz ve zdravotní reformě naší církve. Naše misie zakládáme pro pomoc lidem. Postup: (1) vybudování zdravotního centra, (2) zřízení sobotní školy nebo řádné denní školy, (3) založení sboru, (4) zahájení evangelizační práce. Tento přístup vychází z Ježíšova příkladu, který praktikovala i apoštolská církev.

11. Co bylo všem apoštolům společné? Sk 5,28—29

Ježíš si zvolil jako představitele rané církve lidi neučené a prosté, kteří měli velikou odvahu. Po vysvobození z vězení by přece bylo bezpečnější zůstat doma. Oni ale kázali dál, i když věděli, že jim to může v budoucnosti přinést problémy. Poslouchat Boha bylo pro ně nejdůležitější. Vždy se snažili naplnit jeho vůli.

12. Proč se tak často mluví „o tom jménu“? Sk 4,18.30; 5,40.41

Jméno představuje autoritu, která za ním stojí. Boží slovo klade velký důraz na používání jména. Bůh sám sebe označuje jménem „JSEM, který jsem“.

Členové rady se viditelně snažili ani nevyslovit Ježíšovo jméno. Mluvili o něm „ten člověk“.

13. Co nás chce studiem této knihy naučit Bůh dnes? Sk 5,42

Mezi událostmi v rané církvi a událostmi posledních dnů existuje mnoho podobenství. I dnes potřebuje církev vedení Ducha svatého a Boží ochranu, aby mohla ještě více svědčit o Boží lásce (srovnej Zj 7,1—3).

Souhrn a naučení

Lukášovo evangelium a Skutky mají mnoho společného. Např. podřízenost Boží vůli, popisují aktivní pomoc andělů církvi. (51 odkazů v evangeliích, z toho 25 u Lukáše a dále ve Skutcích) a důraz na modlitbu.

Jak se má církev zachovat, když se dostane do konfliktu s veřejným míněním, či setká se s nespravedlivým obviněním?

Jak se řídíme sliby, které jsme dali lidem a Bohu?

Řídím se tím, že „více se sluší poslouchat Boha než lidi“?